

Hallituksen esitys eduskunnalle korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehdyn maailmanlaajuisen yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus- tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksen marraskuussa 2019 hyväksymän yleissopimuksen korkeakoulututkintojen tunnustamisesta sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimuksen keskeisenä tavoitteena on edistää korkeakoulutukseen liittyvää kansainvälistä yhteistyötä ja helpottaa korkeakoulututkinnon suorittaneiden maailmanlaajuisia liikkuvuutta.

Suomen voimassa oleva lainsäädäntö täyttää yleissopimuksessa sopimuspuolille asetetut vaatimukset. Tämän takia esityksessä ei ehdoteta muutoksia Suomen voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Sopimuksen voimaantulon edellytyksenä on, että 20 valtiota ratifioi sopimuksen. Sopimus ei ole vielä tullut kansainvälisesti voimaan. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Korkea-asteella suoritettujen tutkintojen rajat ylittävän tunnustamisen kysymys on ollut esillä pitkään. Vuonna 1963 YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unescon pääjohtajan tehtäväksi annettiin ensi kertaa tutkia velvoittavien sopimusinstrumenttien kehittämistä. Prosessissa päädyttiin 1970-luvulta alkaen laatimaan alueellisia sopimuksia. Korkeakoulututkintojen tunnustamista koskevia alueellisia sopimuksia on kaikkiaan kuusi (Aasia ja Tyynenmeren maat, Afrikka, arabimaat, Eurooppa sekä Latinalainen Amerikka ja Karibian maat). Euroopan kattava Lissabonin sopimus eli korkea-asteen koulutusta koskevien tutkintojen tunnustamista Euroopan alueella koskeva yleissopimus on tullut voimaan 1.3.2004 (SopS 10/2004).

Ensimmäinen yritys maailmanlaajuiseksi sopimukseksi päättyi Unescon vuonna 1993 hyväksymään suositukseen. Korkeakoulututkintojen tunnustamista koskevan yleissopimuksen valmistelu on ollut laajapohjaisesti käynnissä yleiskokouksen vuonna 2015 tekemästä päätöksestä alkaen. Hanke sai alkunsa etenkin Norjan ja Kiinan tuella. Yleissopimuksen valmistelua varten perustettiin keväällä 2016 komitea, jossa Suomi oli maaryhmämme edustajana Kanadan ja Saksan kanssa. Sopimusluonnos käsiteltiin yleiskokouksessa 2017, minkä jälkeen kaikille maille avoin hallitustenvälinen työryhmä kokoontui aina kesään 2019 asti. Valmisteluprosessin aikana jäsenmaita ja sidosryhmiä on kuultu laajasti.

Unescon yleiskokouksen marraskuussa 2019 hyväksymän korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehdyn maailmanlaajuisen yleissopimuksen on tarkoitettu tukevan ja täydentävän alueellisia sopimuksia, ei korvaavan niitä.

Sopimuksen kohteena oleva akateeminen tunnustaminen tarkoittaa opinto-oikeuden myöntämistä ulkomailla suoritettun koulutuksen perusteella sekä ulkomaisten opintojen hyväksilukemista osaksi tutkintoa. Sopimus koskee korkeakouluopintojen akateemista tunnustamista, ei ammattipätevyyden tunnustamista.

Suomessa tutkintojen akateemisesta tunnustamisesta vastaavat oppilaitokset ja korkeakoulut. Ne päättävät ulkomailla pohjakoulutuksen saaneiden hakijoiden valinnasta ja ulkomailla suoritettujen opintojen ja muun

osaamisen hyväksilukemisesta suomalaisen tutkintoon. Opetushallitus antaa tarvittaessa tietoa oppilaitoksille ja korkeakouluille akateemisen tunnustamisen tueksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toimii 13 yliopistoa ja 22 ammattikorkeakoulua. Lisäksi Suomessa toimii Poliisiammattikorkeakoulu ja Maanpuolustuskorkeakoulu sekä Högskolan på Åland. Yliopistojen toimintaa koskee yliopistolaki (558/2009) ja valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista (794/2004), ammattikorkeakoulujen toimintaa ammattikorkeakoululaki (932/2014) ja valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista (1129/2014), poliisiammattikorkeakoulua poliisiammattikorkeakoulusta annettu laki (1164/2013) ja maanpuolustuskorkeakoulua maanpuolustuskorkeakoulusta annettu laki (1121/2008).

2 Sopimuksen tavoitteet

Yleissopimuksen tavoitteena on edistää maailmanlaajuisesti kansainvälistä akateemista liikkuvuutta, oikeudenmukaisiin ja läpinäkyviin tunnustamismenettelyihin liittyvää viestintää ja yhteistyötä sekä korkeakoulutuksen laadunvarmistusta ja akateemista rehellisyyttä. Sopimuksen odotetaan tukevan paitsi liikkuvuutta, myös korkeakoulujen välistä kansainvälistä yhteistyötä sekä elinikäistä oppimista.

3 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehdyn maailmanlaajuisen yleissopimuksen. Esitys sisältää myös ehdotuksen niin sanotuksi blankettilaiksi, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

4 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

5 Lausuntopalaute

Esitys on valmisteltu virkatyönä opetus- ja kulttuuriministeriössä. Ehdotuksesta hallituksen esitykseksi on pyydetty oikeusministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, sisäministeriön, puolustusministeriön, opetushallituksen, ulkoministeriön, korkeakoulujen ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen lausunnot. Lausuntopalaute:

6 Sopimuksen määräykset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön

Johdanto. Yleissopimuksen johdannossa luetellaan sopimuksen taustalla olevat keskeisimmät sopimukset ja suositukset: vuonna 1993 annettu korkeakouluopintojen ja -tutkintojen tunnustamista koskeva UNESCO:n suositus, vuonna 1997 annettu korkeakoulujen opetushenkilöstön asemaa koskeva UNESCO:n suositus, vuonna 2007 annettu Yhdistyneiden kansakuntien julistus alkuperäiskansojen oikeuksista ja vuonna 2017 annettu tiedettä ja tieteen tutkijoita koskeva UNESCO:n suositus sekä UNESCO:n alueelliset yleissopimukset korkeakoulututkintojen tunnustamisesta.

Johdannossa tiedostetaan kansainvälisen yhteistyön lisääntymisestä korkeakoulutuksessa, opiskelijoiden, työntekijöiden, ammattihenkilöiden, tutkijoiden ja korkeakoulujen opettajien liikkuvuudesta, tieteellisen tutkimuksen muutoksista sekä opetuksen ja oppimisen erilaisista tavoista ja uudistuksista johtuva tarve

korkeakoulututkintojen kansainvälinen tunnustamisen kautta helpottaa yhteistoiminnallista oppimista ja tiedon kehittämistä oppijoiden ja oppimisen, korkeakoulujen opettajien, tieteellisen tutkimuksen ja tutkijoiden sekä työntekijöiden ja ammattihenkilöiden liikkuvuuden avulla ja tehostaa kansainvälistä yhteistyötä korkeakoulutuksen alalla.

Yleissopimuksella pyritään edistämään kansainvälistä liikkuvuutta, oikeudenmukaisiin ja läpinäkyviin tunnustamismenettelyihin liittyvää viestintää ja yhteistyötä sekä korkeakoulutuksen laadunvarmistusta ja akateemista rehellisyyttä maailmanlaajuisesti.

6.1 Määritelmät

Sopimuksen I osasto sisältää yleissopimuksessa käytettyjen termien määritelmät.

Yleissopimuksen I artikla sisältää seuraavat määritelmät:

'Aiemmin hankittu osaaminen: kokemus, tiedot, taidot, asenteet ja kyvyt, jotka henkilö on omaksunut virallisen tai epävirallisen oppimisen tai arkioppimisen tuloksena, arvioituina suhteessa tiettyyn oppimistulosten, -tavoitteiden tai -vaatimusten kokonaisuuteen

Alue: jokin niistä maantieteellisistä alueista, jotka UNESCO on määritellyt alueiksi

järjestön alueellisen toiminnan harjoittamista varten, eli Aasia ja Tyynenmeren maat, Afrikka, arabimaat, Eurooppa sekä Latinalainen Amerikka ja Karibian maat

Alueelliset tunnustamissopimukset: UNESCO:n yleissopimukset korkeakoulututkintojen tunnustamisesta kullakin UNESCO:n alueella, mukaan lukien yleissopimus korkeakouluopintojen, -todistusten ja -tutkintojen tunnustamisesta Välimeren rajautuvissa arabimaissa ja Euroopan maissa

Arkioppiminen: oppiminen, joka tapahtuu virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella ja joka on tuloksena työhön, perheeseen, paikallisyhteisöön tai vapaa-aikaan liittyvästä toiminnasta jokapäiväisessä elämässä

Arviointi: toimivaltaisen tunnustamisviranomaisen tekemä arvio hakijan tutkinnoista, osittaisista opinnoista tai aiemmin hankitusta osaamisesta

Elinikäinen oppiminen: prosessi, joka viittaa kaikkeen oppimistoimintaan, sekä viralliseen oppimiseen että epäviralliseen ja arkioppimiseen, ja käsittää koko eliniän ja jonka tavoitteena on parantaa ja kehittää ihmisen valmiuksia, tietoja, taitoja, asenteita ja kykyjä

Epävirallinen oppiminen: työelämää painottavissa ja viralliseen koulutusjärjestelmään kuulumattomissa puitteissa saavutettu oppiminen

Hakija:

a) henkilö, joka esittää tutkinnon, osittaiset opinnot tai aiemmin hankitun osaamisen toimivaltaisen

tunnustamisviranomaisen arvioitavaksi ja/tai tunnustettavaksi; tai
b) henkilön suostumuksella hänen puolestaan toimiva taho

Hallinnolliset yksiköt: tämän yleissopimuksen osapuolen aluetason toimivaltaa käyttävät viralliset yksiköt, kuten provinssit, osavaltiot, maakunnat tai kantonit, tämän yleissopimuksen XX artiklan, *Liittovaltioiden tai muiden kuin yhtenäisvaltioiden valtiosääntöjärjestelmät*, b alakohdan mukaisesti

Kansainvälinen yhteistutkinto: yksi valtionrajat ylittävän koulutuksen tutkintomuoto; yksittäinen tutkinto, jonka kaksi tai useampi, useampaan kuin yhteen maahan kuuluva korkeakoulu tunnustaa ja/tai virallistaa ja antaa yhdessä yhtenäisen, koordinoitun ja yhteisesti tarjotun ohjelman suorittamisen jälkeen

Kelpoinen hakija: henkilö, joka täyttää tarvittavat edellytykset ja jonka katsotaan voivan hakea opiskelijaksi ottamista korkeakoulutukseen

Kelpoisuus (korkea-asteen koulutukseen): tutkinnon suorittaneen henkilön oikeus hakea opiskelijaksi ottamista jollekin korkeakoulutuksen tasolle ja tulla otetuksi huomioon opiskelijoita otettaessa

Korkea-asteen koulutusohjelma: toisen asteen jälkeinen koulutusohjelma, jonka osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön toimivaltainen viranomainen on tunnustanut kuuluvan osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön korkeakoulujärjestelmään ja jonka onnistuneesti suoritettuaan opiskelija saa korkeakoulututkinnon

Korkeakoulu: korkeakoulutusta tarjoava laitos, jonka osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön toimivaltainen viranomainen on tunnustanut kuuluvan osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön korkeakoulujärjestelmään

Korkeakoulutus: kaikenlaiset toisen asteen jälkeiset koulutusohjelmat tai ~~kurssi~~-kokonaisuudet, jotka osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön toimivaltaiset viranomaiset ovat tunnustaneet kuuluvan osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön korkeakoulujärjestelmään

Laadunvarmistus: jatkuva prosessi, jonka avulla yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen arvioi korkeakoulujärjestelmän, korkeakoulun tai korkea-asteen koulutusohjelman laatua varmistaakseen sidosryhmille, että hyväksyttävää koulutusta koskevia vaatimuksia ylläpidetään ja kehitetään jatkuvasti

Liikkuvuus: henkilöiden fyysinen tai virtuaalinen liikkuminen maansa ulkopuolella opintoja, tutkimusta, opettamista tai työskentelyä varten

Muut kuin perinteiset oppimisen tavat: sellaiset viralliset, epäviralliset ja arkioppimiseen perustuvat koulutusohjelmien toteuttamisjärjestelmät ja oppimistoiminnot, jotka eivät ensisijaisesti perustu kasvokkaiseen vuorovaikutukseen opettajan ja oppijan välillä

Olenaiset erot: ulkomaisen tutkinnon ja osapuolen antaman tutkinnon väliset merkittävät eroavuudet, jotka hyvin todennäköisesti estäisivät hakijaa menestymästä halutussa toiminnassa, kuten, mutta ei yksinomaan, jatko-opinnoissa, tutkimustoiminnassa tai työllistymismahdollisuuksissa

Opiskelijaksi ottaminen (korkeakouluihin ja korkea-asteen koulutusohjelmiin): kelpoisten hakijoiden hyväksyminen osallistumaan tietyssä oppilaitoksessa ja/tai tietyssä ohjelmassa annettavaan korkeakoulutukseen tai tällaisen opiskelijaksi ottamisen järjestelmä

Oppimistulokset: tiedot ja taidot, jotka oppija on omaksunut käytyään läpi oppimisprosessin

Osittainen tunnustaminen: sellaisen täysimittaisen ja suoritettun tutkinnon osittainen tunnustaminen, jota ei voida tunnustaa kaikilta osiltaan, koska toimivaltainen tunnustamisviranomainen on todennut olennaisia eroja

Osittaiset opinnot: arvioitu korkea-asteen koulutusohjelman osa, joka osoittaa merkittävää tietojen, taitojen, asenteiden ja kykyjen omaksumista, vaikkei se olekaan täysimittainen koulutusohjelma

Siirtymään joutunut henkilö: henkilö, joka on joutunut siirtymään

asuinpaikkakunnaltaan tai elinympäristöstään ja ammattitoiminnastaan toiselle asuinpaikkakunnalle tai toiseen elinympäristöön

Toimivaltainen tunnustamisviranomainen:taho , joka arvioi tutkintoja ja/tai tekee päätöksiä tutkintojen tunnustamisesta osapuolen lainsäädännön, määräysten, toimintaperiaatteiden tai käytäntöjen mukaisesti

Toimivaltainen viranomainen: luonnollinen henkilö tai taho, jolla on toimivalta, kelpoisuus tai oikeudellinen valtuus suorittaa määritelty tehtävä

Tunnustaminen: virallinen vahvistus, jonka toimivaltainen tunnustamisviranomainen antaa ulkomailla suoritettusta tutkinnosta, osittaisista opinnoista tai aiemmin hankitusta osaamisesta ja akateemisesta tasosta tarkoituksena antaa hakijalle muun muassa, mutta ei yksinomaan,

- a) oikeus hakea opiskelijaksi ottamista korkeakoulutukseen; ja/tai
- b) mahdollisuus etsiä töitä

Tutkinto:

a) Korkeakoulututkinto: toimivaltaisen viranomaisen myöntämä tutkinto, joka osoittaa joko korkea-asteen koulutusohjelman suorittamisen tai, aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen, jos sitä sovelletaan

b) Korkeakoulukelpoisuuden antava tutkinto: toimivaltaisen viranomaisen myöntämä tutkinto, joka on osoituksena koulutusohjelman suorittamisesta tai aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisesta, sikäli kuin sovellettavissa, ja joka antaa tutkinnon haltijalle oikeuden tulla otetuksi huomioon otettaessa opiskelijoita korkeakoulutukseen

Tutkintojen viitekehys: järjestelmä laadunvarmistettujen tutkintojen luokitteluksi, julkaisemiseksi ja järjestämiseksi tiettyjen perusteiden mukaan

Vaatimukset:

- a) Yleiset vaatimukset: edellytykset, jotka on täytettävä kelpoisuuden saamiseksi korkeakoulutukseen tai jollekin sen tasolle tai tietyn korkeakoulututkinnon saamiseksi
- b) Erityisvaatimukset: edellytykset, jotka on täytettävä yleisten vaatimusten lisäksi tullakseen otetuksi opiskelijaksi tietyn alan korkea-asteen koulutusohjelmaan tai suorittaakseen tietyn korkeakoulututkinnon yksittäiseltä opiskelualalta

Valtionraajat ylittävä koulutus: kaikki koulutuksen antamisen tavat, joihin liittyy ihmisten, tiedon, ohjelmien, koulutuksen antajien ja opetussuunnitelmien liikkumista osapuolten valtionrajojen yli ja joihin kuuluvat muun muassa, mutta eivät yksinomaan, laadunvarmistetut kansainväliset yhteistutkinto-ohjelmat ja tarjoajavaltion ulkopuolella toteutettava koulutus

Virallinen koulutusjärjestelmä: osapuolen koulutusjärjestelmä, mukaan lukien kaikki virallisesti tunnustetut koulutuksesta vastaavat yksiköt, sekä kaikkien tasojen julkiset ja yksityiset oppilaitokset, jotka osapuolen toimivaltaiset viranomaiset ovat tunnustaneet ja jotka on siten valtuutettu antamaan opetusta ja muita koulutukseen liittyviä palveluja

Virallinen oppiminen: oppiminen, joka on tuloksena ohjatussa opiskeluympäristössä tapahtuvasta, viralliseen tutkintoon johtavasta toiminnasta ja jota järjestää osapuolen toimivaltaisten viranomaisten tunnustama ja siten tämän oppimistoiminnan järjestämiseen valtuutettu oppilaitos

6.2 Yleissopimuksen tavoitteet

Sopimuksen II osasto koskee sopimuksen tavoitteita. Sopimuksen II artiklan mukaan yleissopimus nojautuu alueellisiin tunnustamissopimuksiin ja tehostaa niiden yhteensovittamista, uudistuksia ja saavutuksia, ja sen tavoitteina on

1. edistää ja vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä korkeakoulutuksen alalla;
2. tukea alueiden välisiä hankkeita, toimintaperiaatteita ja innovaatioita, jotka liittyvät kansainväliseen yhteistyöhön korkeakoulutuksen alalla;
3. helpottaa maailmanlaajuisia liikkuvuutta ja ansioitumista korkeakoulutuksessa tämän yleissopimuksen osapuolten tutkinnonhaltijoiden, korkeakoulujen, työnantajien ja muiden sidostahojen keskinäiseksi eduksi, siten, että samalla ymmärretään ja kunnioitetaan osapuolten korkeakoulujärjestelmien moninaisuutta;
4. tarjota kattava maailmanlaajuinen kehys korkeakoulututkintojen oikeudenmukaiselle, läpinäkyvälle, johdonmukaiselle, yhtenäiselle, oikea-aikaiselle ja luotettavalle tunnustamiselle;
5. kunnioittaa, ylläpitää ja suojella korkeakoulujen ja korkeakoulujärjestelmien itsemääräämisoikeutta ja moninaisuutta;
6. edistää uskoa ja luottamusta tutkintojen laatuun ja luotettavuuteen muun muassa edistämällä

rehellisyttä ja eettisiä käytäntöjä;

7. edistää laadunvarmistuksen kulttuuria korkeakouluissa ja korkeakoulujärjestelmissä sekä kehittää valmiuksia, joita tarvitaan luotettavuuden, johdonmukaisuuden ja täydentävyyden varmistamiseen laadunvarmistuksessa, tutkintojen viitekehyksissä ja tutkintojen tunnustamisessa kansainvälisen liikkuvuuden tukemiseksi;

8. edistää saavutettavien, ajantasaisten, luotettavien, läpinäkyvien ja asianmukaisten tietojen kehittämistä, kokoamista ja jakamista sekä parhaiden käytäntöjen levittämistä sidosryhmien, osapuolten ja alueiden kesken;

9. edistää tutkintojen tunnustamisen avulla kattavaa ja tasapuolista mahdollisuutta hakea hyvälaatuiseen korkeakoulutukseen sekä tukea elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia kaikille, myös pakolaisille ja siirtymään joutuneille henkilöille;

10. edistää maailmanlaajuisesti henkilö- ja koulutusvoimavarojen parasta mahdollista käyttöä kestävä kehityksen koulutuksen edistämiseksi sekä vaikuttaa osaltaan kaikkien yhteiskuntien rakenteelliseen, taloudelliseen, teknologiseen, kulttuuriseen, demokraattiseen ja sosiaaliseen kehittämiseen.

6.3 Korkeakoulututkintojen tunnustamisen peruseriaatteet

Yleissopimuksen III osastoon sisältyvät tutkintojen arviointiin liittyvät peruseriaatteet.

Yleissopimuksen III artiklan 1 kappaleen mukaan henkilöillä on oikeus saada tutkintonsa arvioiduksi, jotta he voivat hakea korkeakouluopintoihin tai etsiä työllistymismahdollisuuksia. Artiklan tarkoittaman arvioinnin tekee korkeakoulu päättäessään opiskelijavalinnasta, opintosuoritusten hyväksilukemisesta ja jatko-opiskelijaksi ottamisesta. Suomessa kelpoisuudesta korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin säädetään yliopistojen osalta yliopistolain 37 §:ssä, ammattikorkeakouluopintojen osalta ammattikorkeakoululain 25 §:ssä, maanpuolustuskorkeakoulun osalta maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 16 ja 17 §:issä ja poliisiammattikorkeakoulun osalta poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 22 ja 23 §:issä. Ammattikorkeakoulututkintoon, yliopiston ylempään tai alempaan korkeakoulututkintoon sekä tieteelliseen tai taiteelliseen jatkotutkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut soveltuvan ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin. Vastaava säännös on voimassa myös yliopistojen ammatillisia jatkotutkintoja koskien, mutta se tullaan kumoamaan vuonna 2023, kun yliopistojen ammatillisista jatkotutkinnoista luovutaan. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin edellytetään lisäksi työkokemusta ja maanpuolustuskorkeakoulun opintoihin on myös muita edellytyksiä kuten terveydentila ja ikäraja. Henkilöillä, joille jokin sopimuspuoli on myöntänyt tutkinnon, on hakeutuessaan korkeakouluun oikeus saada Suomessa korkeakoulun arviointi tutkinnostaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan tutkintojen tunnustamisen olisi oltava läpinäkyvää, oikeudenmukaista, oikea-aikaista ja syrjimätöntä kunkin osapuolen sääntöjen ja määräysten mukaisesti, ja sen olisi oltava kustannuksiltaan kohtuullista. Artiklan 3 kohdan mukaan tunnustamispäätökset perustuvat luottamukseen, selviin perusteisiin sekä oikeudenmukaisiin, läpinäkyviin ja syrjimättömiin menettelyihin, ja niissä korostetaan sitä perustavaa merkitystä, joka on tasapuolisella kelpoisuudella korkeakoulutukseen julkishyödykkeenä, joka voi tuoda työllistymismahdollisuuksia.

Suomessa yhdenvertaisuudesta ja syrjintäkiellosta on säädetty perustuslain 6 §:ssä. Opiskelijavalinnan osalta hakijoiden yhdenvertaisuudesta on säädetty yliopistolain 36 §:ssä, ammattikorkeakoululain 28 §:ssä, maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 14 §:ssä ja poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 27 §:ssä, joiden mukaan hakijoihin on sovellettava yhdenmukaisia valintaperusteita. Tutkintojen tunnustamiseen sovelletaan myös hallintolakia ja yhdenvertaisuuslain syrjintäkieltoa. Yhdenvertaisuuslain 11 §:n erilaisen kohtelun oikeuttamisperusteita ei voida käyttää kun on kyse koulutuksen saamisesta.

Artiklan 4 kappaleen mukaan tunnustamispäätökset perustuvat osapuolten toimivaltaisten viranomaisten, virallisten kansallisten tiedotuskeskusten tai vastaavien yksiköiden antamiin tarkoituksenmukaisiin, luotettaviin, saavutettaviin ja ajantasaisiin tietoihin korkeakoulujärjestelmistä, korkeakouluista ja niiden koulutusohjelmista sekä laadunvarmistusjärjestelmistä. Suomessa tällaista tietoa antavat muun muassa korkeakoulu, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi sekä Opetushallitus.

Artiklan 5 kappaleen mukaan tunnustamispäätökset tehdään kunnioittaen asianmukaisesti koko maailman korkeakoulujärjestelmien moninaisuutta. Artiklan 6 kappaleen mukaan tunnustamisarvioiteja tekevät toimivaltaiset tunnustamisviranomaiset toimivat vilpittömässä mielessä, perustellen päätöksensä selvästi, ja ne tarjoavat käyttöön muutoksenhakumenettelyyn. Artiklan 7 kappaleen mukaan tutkintojensa tunnustamista hakevat hakijat antavat asianmukaiset ja täsmälliset tiedot ja asiakirjat suorittamistaan tutkinnoista vilpittömässä mielessä, ja heillä on oikeus hakea päätökseen muutosta. Artiklan 8 kappaleen mukaan osapuolet sitoutuvat toteuttamaan toimet, joilla poistetaan kaikenlaiset vilpilliset korkeakoulututkintoihin liittyvät käytännöt, kannustaen hyödyntämään nykyaikaista teknologiaa ja verkostoitumaan osapuolten kesken. ENIC (European Network of Information Centres) - ja NARIC (National Academic Recognition Information Centres) -tiedonvaihtoverkostot tiedottavat korkeakoulujärjestelmistä ja -tutkinnoista, tutkintojen tunnustamisesta sekä hyvistä tunnustamiskäytännöistä. Opetushallitus on Suomen edustaja verkostoissa.

Pohjoismaiset ENIC- ja NARIC-toimistot muodostavat pohjoismaisen Nordic National Recognition Information Centres (NORRIC) -verkoston.

Suomessa asian selvittämisvelvollisuudesta ja selvitysten hankkimisvastuusta on säädetty hallintolain 31 §:ssä. Sen mukaan viranomaisen on huolehdittava asian selvittämisestä. Asianosaisen on tarvittaessa esitettävä selvitys vaatimuksensa perusteista mutta muilta osin selvitysten hankkiminen kuuluu viranomaiselle. Hallintopäätös on hallintolain 45 §:n mukaan perusteltava ilmoittamalla mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Yliopistolakiin ja ammattikorkeakoululakiin sekä maanpuolustuskorkeakoulusta ja poliisiammattikorkeakoulusta annetuissa laeissa säädetään muutoksenhakuoikeudesta valittamalla hallinto-oikeuteen. Oppilaaksi ottamista ja siten tutkintojen tunnustamista koskevaan päätöksen sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (808/2019).

6.4 Yleissopimuksen osapuolten velvoitteet

Yleissopimuksen IV osastossa asetetaan yleissopimuksen osapuolille velvoitteita.

6.4.1 IV artikla. Korkeakoulukelpoisuuden antavien tutkintojen tunnustaminen

Yleissopimuksen IV artiklan 1 kappaleen mukaan osapuolet tunnustavat kelpoisuuden antamiseksi korkeakoulujärjestelmäänsä varten sellaiset muiden osapuolten maissa hankitut tutkinnot sekä asiakirjoilla osoitetun tai oikeaksi todistetun aiemmin hankitun osaamisen, jotka täyttävät yleiset vaatimukset kelpoisuudesta kyseisten osapuolten korkeakoulutukseen, jollei voida osoittaa olennaisia eroja kelpoisuutta koskevien yleisten vaatimusten välillä verrattaessa vaatimuksia sen osapuolen maassa, jossa tutkinto on saatu, vaatimuksiin sen osapuolen maassa, jossa tutkinnon tunnustamista haetaan. Vaihtoehtoisesti riittää, että osapuoli antaa toisen osapuolen maassa annetun tutkinnon haltijalle mahdollisuuden saada kyseinen tutkinto arvioiduksi.

Suomessa kelpoisuudesta opiskelijaksi korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin säädetään yliopistojen osalta yliopistolain 37 §:ssä, ammattikorkeakouluopintojen osalta ammattikorkeakoululain 25 §:ssä, maanpuolustuskorkeakoulun osalta maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 16 ja 17 §:issä ja poliisiammattikorkeakoulun osalta poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 22 ja 23 §:issä. Ammattikorkeakoulututkintoon, yliopiston ylempään tai alempaan korkeakoulututkintoon sekä tieteelliseen tai taiteelliseen jatkotutkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut soveltuvan ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin. Vastaava säännös on voimassa myös yliopistojen ammatillisia jatkotutkintoja koskien, mutta se tullaan kumoamaan vuonna 2023, kun yliopistojen ammatillisista jatkotutkinnoista luovutaan. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin edellytetään lisäksi työkokemusta ja maanpuolustuskorkeakoulun opintoihin on myös muita edellytyksiä kuten terveydentila ja ikäraja. Suomessa IV artiklan 1 kappaleen mukaisena arviointina voidaan pitää perusteltua kielteistä päätöstä opiskelijavalinnassa.

Jos tutkinto antaa oikeuden päästä tutkinnon myöntämän sopimuspuolen oppilaitoksista vain tietyntyyppeisiin korkeakouluihin tai koulutusohjelmiin, muiden sopimuspuolten on IV.3 artiklan mukaan annettava tällaisen tutkinnon suorittaneelle oikeus päästä samankaltaisiin määrättyihin koulutusohjelmiin korkeakoulujärjestelmäänsä kuuluvissa oppilaitoksissa, jollei sopimuspuolten korkea-asteen koulutukseen pääsyä koskevien vaatimusten voida osoittaa eroavan olennaisesti toisistaan. Suomessa ei ole tiedossa tilanteita, joissa tutkinto antaisi oikeuden vain tietyntyyppeisiin jatkokoulutuksiin, mutta otettaessa opiskelija pelkästään oikeustieteen maisterin tutkintoon johtaviin opintoihin soveltuva aiempi tutkinto on oikeusnotaarin tutkinto tai sitä vastaava ulkomainen koulutus, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin.

Yleissopimuksen IV artiklan 2 kappaleen mukaan tunnustetuilla tutkinnoilla, jotka on hankittu muilla kuin perinteisillä oppimisen tavoilla, ja joihin sovelletaan vastaavia laadunvarmistusjärjestelmiä, arvioidaan osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön sääntöjen ja määräysten mukaisesti, samoilla perusteilla kuin arvioitaessa vastaavia perinteisillä oppimistavoilla hankittuja tutkintoja.

Yliopistolain 37 §:n mukaan yliopisto-opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi myös henkilö, jolla yliopisto toteaa muutoin olevan opintoja varten riittävät tiedot ja valmiudet. Vastaava säännös löytyy myös ammattikorkeakoululain 25 §:stä ja maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 16 §:stä.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jos tutkinto antaa kelpoisuuden ainoastaan tietynlaisiin korkeakouluihin tai korkea-asteen koulutusohjelmiin sen osapuolen maassa, jossa tutkinto on suoritettu, osapuolet myöntävät tällaisen tutkinnon suorittaneille kelpoisuuden oman korkeakoulujärjestelmänsä vastaaviin tietynlaisiin korkeakouluihin tai korkea-asteen koulutusohjelmiin, jos niitä on olemassa, jollei olennaisia eroja voida osoittaa.

6.4.1 V artikla. Korkeakoulututkintojen tunnustaminen

Yleissopimuksen V artiklan 1 kappaleen mukaan osapuolet tunnustavat toisen osapuolen maassa myönnetyn korkeakoulututkinnon, jollei olennaisia eroja voida osoittaa tutkintojen välillä verrattaessa sitä tutkintoa, jonka tunnustamista haetaan, vastaavaan tutkintoon sen osapuolen maassa, jossa tunnustamista haetaan. Vaihtoehtoisesti riittää, että osapuoli antaa toisen osapuolen maassa myönnetyn korkeakoulututkinnon suorittaneille mahdollisuuden saada kyseinen tutkinto pyynnöstään arvioiduksi.

Suomessa V artiklan 1 kappaleen mukainen arviointi on päätös opiskelupaikan myöntämisestä tai epäämisestä.

Yleissopimuksen V artiklan 2 kappaleen mukaan tunnustetuilla muilla kuin perinteisillä oppimistavoilla hankitut korkeakoulututkinnot, joihin sovelletaan vastaavia laadunvarmistusjärjestelmiä ja jotka katsotaan osaksi osapuolen korkeakoulujärjestelmää, arvioidaan sen osapuolen tai tämän hallinnollisen yksikön sääntöjen ja määräysten mukaisesti, jossa tunnustamista haetaan, samoilla perusteilla kuin arvioitaessa vastaavia perinteisillä oppimistavoilla hankittuja tutkintoja.

Yliopistolain 37 §:n mukaan yliopisto-opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi myös henkilö, jolla yliopisto toteaa muutoin olevan opintoja varten riittävät tiedot ja valmiudet. Vastaava säännös löytyy myös ammattikorkeakoululain 25 §:stä ja maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 16 §:stä.

Yleissopimuksen V artiklan 3 kappaleen mukaan korkeakoulututkinnot, jotka on hankittu kansainväliseen yhteistutkintoon johtavassa, valtionrajat ylittävässä koulutuksessa tai muussa yhteisessä koulutusohjelmassa, joka on toteutettu useammassa kuin yhdessä maassa ainakin yhden näistä ollessa tämän yleissopimuksen osapuoli, arvioidaan sen osapuolen tai tämän hallinnollisen yksikön sääntöjen ja määräysten mukaisesti, jossa tunnustamista haetaan, samoilla perusteilla kuin arvioitaessa yksittäisessä maassa toteutetuissa koulutusohjelmissä hankittuja tutkintoja. Suomessa huomioidaan useammassa maassa yhteistutkintona suoritettu koulutus vastaavasti kuin yhdessä maassa suoritettu koulutus.

Yleissopimuksen V artiklan 4 kappaleen mukaan toisen osapuolen maassa suoritettujen korkeakoulututkinnon tunnustamisella toisen osapuolen maassa on ainakin toinen seuraavista vaikutuksista:

- a) Se tuottaa tutkinnon suorittaneelle oikeuden hakea opiskelijaksi ottamista korkea-asteen jatkokoulutuksen samoilla edellytyksillä, joita sovelletaan sen osapuolen korkeakoulututkintojen suorittaneisiin, jonka maassa tunnustamista haetaan; ja/tai
- b) se tuottaa tutkinnon suorittaneille oikeuden käyttää korkeakoulututkintoon liittyvää tutkintonimikettä sen osapuolen tai tämän hallinnollisen yksikön säädösten tai määräysten mukaisesti, jossa tunnustamista haetaan. Lisäksi arviointi ja tunnustaminen voivat mahdollistaa työnhaun sen osapuolen tai tämän hallinnollisen yksikön säädösten ja määräysten mukaisesti, jossa tunnustamista haetaan.

Kelpoisuudesta päästä jatkamaan opintoja (esimerkiksi kandidaatin tutkinnosta maisterin tutkintoon taikka maisterin tutkinnosta jatkotutkintoon) säädetään Suomessa yliopistojen osalta yliopistolain 37 §:ssä, ammattikorkeakouluopintojen osalta ammattikorkeakoululain 25 §:ssä, maanpuolustuskorkeakoulun osalta maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 16 ja 17 §:issä ja poliisiammattikorkeakoulun osalta poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 22 ja 23 §:issä. Ammattikorkeakoulututkintoon, yliopiston ylempään tai alempaan korkeakoulututkintoon sekä tieteelliseen tai taiteelliseen jatkotutkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut soveltuvan ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin. Vastaava säännös on voimassa myös yliopistojen ammatillisia jatkotutkintoja koskien, mutta se tullaan kumoamaan vuonna 2023, kun yliopistojen ammatillisista jatkotutkinnoista luovutaan. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon

johtaviin opintoihin edellytetään lisäksi työkokemusta ja maanpuolustuskorkeakoulun opintoihin on myös muita edellytyksiä kuten terveydentila ja ikäraja.

Yleissopimuksen V artiklan 5 kappaleen mukaan Jos toimivaltainen tunnustamisviranomainen voi osoittaa olennaisia eroja tutkintojen välillä verrattaessa sitä tutkintoa, jonka tunnustamista haetaan, vastaavaan tutkintoon sen osapuolen maassa, jossa tunnustamista haetaan, toimivaltainen tunnustamisviranomainen pyrkii selvittämään, onko osittainen tunnustaminen mahdollista. Yliopistolain 37 §:n mukaan yliopisto voi edellyttää, että ylempään korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin opiskelijaksi otettu henkilö suorittaa enintään yhden vuoden opintoja edellyttävän määrän täydentäviä opintoja koulutuksessa tarvittavien valmiuksien saavuttamiseksi.

Yleissopimuksen V artiklan 6 kappaleen mukaan osapuolet voivat asettaa edellytykseksi sellaisten korkeakoulututkintojen tunnustamiselle, jotka on hankittu valtionrajat ylittävässä koulutuksessa tai osapuolen toimivalta-alueella toimivien ulkomaisten oppilaitosten kautta, osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön lainsäädännössä tai määräyksissä olevia erityisiä vaatimuksia tai sen osapuolen kanssa tehtyjä erityisiä sopimuksia, josta nämä oppilaitokset ovat peräisin.

6.4.2 VI artikla. Osittaisten opintojen ja aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen

Yleissopimuksen VI artiklan 1 kohdan mukaan osapuolet voivat korkea-asteen koulutusohjelman loppuun suorittamista tai korkeakouluopintojen jatkamista varten, ottaen huomioon osapuolten kelpoisuutta koskevan lainsäädännön, tunnustaa tarvittaessa toisen osapuolen maassa hankitut asiakirjoilla osoitetut tai oikeaksi todistetut osittaiset opinnot tai asiakirjoilla osoitetun tai oikeaksi todistetun aiemmin hankitun osaamisen, jollei olennaisia eroja voida osoittaa näiden osittaisten opintojen tai aiemmin hankitun osaamisen ja sen korkea-asteen koulutusohjelman osan välillä, jonka osittaiset opinnot tai aiemmin hankittu osaaminen korvaisivat sen osapuolen maassa, jossa tunnustamista haetaan. Vaihtoehtoisesti riittää, että osapuoli antaa henkilölle, joka on suorittanut tällaiset osittaiset opinnot tai hankkinut aiemmin tällaisen osaamisen toisen osapuolen maassa, mahdollisuuden saada nämä osittaiset opinnot tai aiemman osaamisen pyynnöstään arvioiduksi.

Artiklan 2 kohdan mukaan tunnustetuilla muilla kuin perinteisillä oppimisen tavoilla toteutettujen, vastaavien laadunvarmistusjärjestelmien alaisten ja osaksi osapuolen korkeakoulujärjestelmää katsottujen korkea-asteen koulutusohjelmien asiakirjoilla osoitettu tai oikeaksi todistettu osittainen suorittaminen arvioidaan osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön sääntöjen ja määräysten mukaisesti, samoilla perusteilla kuin arvioitaessa perinteisillä oppimisen tavoilla toteutettuja osittaisia opintoja.

Artiklan 3 kohdan mukaan Asiakirjoilla osoitettu tai oikeaksi todistettu korkea-asteen koulutusohjelmien osittainen suorittaminen kansainväliseen yhteistutkintoon johtavassa valtionrajat ylittävässä koulutuksessa tai muussa yhteisessä koulutusohjelmassa, joka on toteutettu useammassa kuin yhdessä maassa ainakin yhden näistä ollessa tämän yleissopimuksen osapuoli, arvioidaan osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön sääntöjen ja määräysten mukaisesti, samoilla perusteilla kuin arvioitaessa yksittäisessä maassa hankittuja osittaisia opintoja.

Opintojen hyväksilukemisesta säädetään yliopistojen osalta yliopistolain 44 §:ssä. Sen mukaan opiskelija saa tutkintoa tai erikoistumiskoulutusta suorittaessaan yliopiston päätöksen mukaisesti lukea hyväkseen muussa kotimaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa taikka muussa oppilaitoksessa suorittamiaan

opintoja sekä korvata tutkintoon tai erikoistumiskoulutukseen kuuluvia opintoja muilla samantasoisilla opinnoilla. Opiskelija saa yliopiston päätöksen mukaisesti lukea hyväkseen sekä korvata tutkintoon tai erikoistumiskoulutukseen kuuluvia opintoja myös muulla tavoin osoitetulla osaamisella.

Ammattikorkeakoulujen osalta hyväksilukemisesta säädetään ammattikorkeakoululain 37 §:ssä, jonka mukaan opiskelija saa tutkintoa tai erikoistumiskoulutusta suorittaessaan ammattikorkeakoulun päätöksen mukaisesti lukea hyväkseen muussa kotimaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa taikka muussa oppilaitoksessa suorittamiaan opintoja sekä korvata tutkintoon tai erikoistumiskoulutukseen kuuluvia opintoja muilla samantasoisilla opinnoilla. Opiskelija saa ammattikorkeakoulun päätöksen mukaisesti lukea hyväkseen sekä korvata tutkintoon tai erikoistumiskoulutukseen kuuluvia opintoja myös muulla tavoin osoitetulla osaamisella.

EU:n Erasmus+ -ohjelma tukee korkeakoulujen eurooppalaista yhteistyötä ja opiskelijavaihtoa. Ohjelmassa ovat mukana kaikki Suomen yliopistot ja ammattikorkeakoulut. Ohjelmaan sisältyy myös laaja alakohtainen opintosuoritusten ja arvosanojen siirtojärjestelmä (ECTS = European Credit Transfer System).

6.4.3 VII artikla. Pakolaisten ja siirtymään joutuneiden henkilöiden osittaisten opintojen ja tutkintojen tunnustaminen

Osapuolet toteuttavat valtiosääntönsä, lainsäädäntönsä ja määräystensä mukaisesti koulutusjärjestelmässään tarvittavat ja toteutettavissa olevat toimet kehittääkseen tarkoituksenmukaiset menettelyt, joilla arvioidaan oikeudenmukaisesti ja tehokkaasti, täyttävätkö pakolaiset ja siirtymään joutuneet henkilöt keskeiset vaatimukset korkeakouluihin, korkea-asteen jatkokoulutusohjelmiin hakemista tai työllistymismahdollisuuksien etsimistä varten, myös tapauksissa, joissa toisessa maassa hankittuja osittaisia opintoja, aiemmin hankittua osaamista tai tutkintoja ei voida osoittaa asiakirjojen avulla.

Suomessa pakolaisiin, siirtymään joutuneiden henkilöiden ja pakolaisen asemaan rinnastettavassa asemassa olevien henkilöiden tutkintojen tunnustamiseen sovelletaan samoja säännöksiä kuin muihinkin henkilöihin. Jos tutkintoa ei voida todistaa asiakirjoin, korkeakoulut arvioivat, voidaanko pääsy korkea-asteen koulutukseen taikka jatko-opintoihin myöntää puuttuvista asiakirjoista huolimatta.

6.4.4 VIII artikla. Tietojen antaminen arviointia ja tunnustamista varten

Yleissopimuksen VIII artikla velvoittaa kunkin osapuolen perustamaan läpinäkyvät järjestelmät alueellaan suoritettujen tutkintojen ja oppimistulosten kuvailemiseksi kaikilta osin. Osapuolet ottavat käyttöönsä valtiosääntönsä, lainsäädäntönsä ja määräystensä tilanteen ja rakenteen sallimien mahdollisuuksien mukaan puolueettoman ja luotettavan järjestelmän korkeakoulujensa hyväksymistä, tunnustamista ja laadunvarmistusta varten edistääkseen luottamusta ja uskoa korkeakoulujärjestelmäänsä. Osapuolet perustavat kansallisen tiedotuskeskuksen tai vastaavia yksiköitä ja ylläpitävät niitä tarjotakseen asianmukaista, täsmällistä ja ajantasaista tietoa korkeakoulujärjestelmästänsä. Osapuolet kannustavat käyttämään teknologiaa, jonka avulla varmistetaan tietojen helppo saatavuus. Osapuolet

- a) tarjoavat luotettavaa ja täsmällistä tietoa korkeakoulujärjestelmästänsä, tutkinnoistaan, laadunvarmistuksestaan ja tutkintojen viitekehysistänsä, soveltuvin osin;
- b) helpottavat muiden osapuolten korkeakoulujärjestelmiä, tutkintoja ja korkeakoulukelpoisuuden antavia tutkintoja koskevien täsmällisten tietojen levittämistä ja saatavuutta;
- c) antavat tapauksen mukaan neuvoja ja tietoja tunnustamisasioista, kuten tutkintojen arvioinnin

perusteista ja menettelyistä sekä hyviä tunnustamiskäytäntöjä käsittelevien aineistojen kehittamisestä, osapuolen lainsäädännön, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti; ja

d) varmistavat asianmukaisten tietojen antamisen kohtuullisessa ajassa korkeakoulujärjestelmäänsä kuuluvista oppilaitoksista ja näiden toteuttamista koulutusohjelmista tehdäkseen muiden osapuolten toimivaltaisille viranomaisille mahdolliseksi varmistaa, oikeuttaako näiden oppilaitosten antamien tutkintojen laatu tunnustamiseen sen osapuolen maassa, jossa tunnustamista haetaan.

Artiklan mukaista tietojen antamista toteuttavat Suomessa muun muassa korkeakoulut, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi sekä Opetushallitus. Suomen korkeakoulujärjestelmään kuuluvat yliopistot ja ammattikorkeakoulut on lueteltu yliopistolaissa ja ammattikorkeakoululaissa sekä poliisiammattikorkeakoulusta ja maanpuolustuskorkeakoulusta annetuissa laeissa.

Yliopistojen tutkinnoista ja erikoiskoulutuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (794/2004) 26 §:n mukaan yliopisto antaa henkilölle, joka on suorittanut yliopistossa tutkinnon tai opintoja, tutkintotodistukseen tai todistukseen erityisesti kansainväliseen käyttöön tarkoitetun liitteen. Liitteessä annetaan riittävät tiedot yliopistosta samoin kuin tutkintotodistuksessa tai todistuksessa tarkoitetuista opinnoista ja opintosuorituksista sekä niiden tasosta ja asemasta koulutusjärjestelmässä.

Ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen (1129/2014) 10 §:n mukaan ammattikorkeakoulu antaa henkilölle, joka on suorittanut ammattikorkeakoulussa tutkinnon tai opintoja, tutkintotodistukseen tai todistukseen erityisesti kansainväliseen käyttöön tarkoitetun liitteen. Liitteessä annetaan riittävät tiedot ammattikorkeakoulusta samoin kuin tutkintotodistuksessa tai todistuksessa tarkoitetuista opinnoista ja opintosuorituksista sekä niiden tasosta ja asemasta koulutusjärjestelmässä.

6.4.5 IX artikla. Hakemuksen arviointi

Yleissopimuksen IX artiklan mukaan ensisijainen vastuu asianmukaisten tietojen antamisesta on hakijalla, jonka on annettava nämä tiedot vilpittömässä mielessä. Osapuolet varmistavat, että niiden koulutusjärjestelmään kuuluvat oppilaitokset antavat mahdollisuuksien mukaan, pyydettyä, kohtuullisessa ajassa ja maksutta asianmukaiset tiedot tutkinnon haltijalle tai sen osapuolen oppilaitokselle tai toimivaltaiselle tunnustamisviranomaiselle, jossa tunnustamista haetaan. Osapuolet varmistavat, että tunnustamista varten arviointeja tekevä elin osoittaa ne syyt, joiden vuoksi hakemus ei täytä vaatimuksia, tai osoittaa, miltä osin on todettu olennaisia eroja.

Suomessa hakemuksen arviointiin eli opiskelijaksi ottamista koskevaan päätökseen sovelletaan hallintolain oikeussuojakeinoja. Hallintolaissa säädetään tietojenantovelvollisuudesta ja velvollisuudesta perustella päätös.

6.4.6 X artikla. Tietojen antaminen toimivaltaisista tunnustamisviranomaisista

Yleissopimuksen X artiklan mukaan kukin osapuoli tekee tämän yleissopimuksen tallettajalle virallisen ilmoituksen niistä toimivaltaisista viranomaisista, jotka tekevät tunnustamisasioita koskevia päätöksiä kyseisen osapuolen toimivalta-alueella. Jos osapuolella on tunnustamisasioissa toimivaltaisia keskusviranomaisia, tämän yleissopimuksen määräykset sitovat niitä välittömästi, ja ne toteuttavat tarvittavat toimet varmistaakseen yleissopimuksen määräysten täytäntöönpanon kyseisen osapuolen toimivalta-alueella.

Jos toimivalta tunnustamisasioita koskevien päätösten tekemiseen on osapuolen hallinnollisilla yksiköillä, osapuoli toimittaa tallettajalle lyhyen ilmoituksen valtiosääntönsä tilanteesta tai rakenteesta

allekirjoittaessaan yleissopimuksen tai tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa, ja sen jälkeen lyhyen ilmoituksen mahdollisista muutoksista. Tällaisissa tapauksissa kyseisten hallinnollisten yksiköiden toimivaltaiset tunnustamisviranomaiset toteuttavat osapuolen valtiosäännön tilanteen ja rakenteen sallimien mahdollisuuksien mukaan tarvittavat toimet varmistaakseen tämän yleissopimuksen määräysten täytäntöönpanon osapuolen toimivalta-alueella.

Jos toimivalta tunnustamisasioita koskevien päätösten tekemiseen on yksittäisillä korkeakouluilla tai muilla yksiköillä, osapuolen valtiosäännön tilanteen tai rakenteen mukaan osapuoli tai sen hallinnollinen yksikkö toimittaa tämän yleissopimuksen tekstin näille korkeakouluille tai yksiköille ja toteuttaa kaikki tarvittavat toimet kannustaakseen yleissopimuksen määräysten huomioon ottamiseen ja soveltamiseen myönteisellä tavalla.

Suomessa artiklan mukainen toimivalta kuuluu yliopistoille, ammattikorkeakouluille, mukaan lukien Poliisiammattikorkeakoulu, ja Maanpuolustuskorkeakoululle.

6.4.7 XI artikla. Lisävaatimukset otettaessa opiskelijoita korkea-asteen koulutusohjelmiin

Yleissopimuksen XI artiklan 1 kohdan mukaan jos opiskelijaksi ottaminen yksittäisiin korkea-asteen koulutusohjelmiin edellyttää erityisvaatimusten täyttämistä yleisten kelpoisuusvaatimusten lisäksi, kyseisen osapuolen toimivaltaiset viranomaiset voivat asettaa toisen osapuolen maassa saatujen tutkintojen suorittaneille samat erityisvaatimukset tai arvioida, täyttävätkö toisen osapuolen maassa tutkinnon suorittaneet hakijat vastaavat vaatimukset.

Opiskelijavalinnoissa sovellettavista valintaperusteista päättää yliopistolain 36 §:n mukaan yliopisto, ammattikorkeakoululain 28 §:n mukaan ammattikorkeakoulu ja poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 27 §:n mukaan poliisiammattikorkeakoulu. Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 14 §:n mukaan opiskelijavalinnassa noudatetaan pääesikunnan määrittämiä perusteita ja ulkomaalaiset opiskelijat ottaa Pääesikunta. Artiklan mukaisia erityisvaatimuksia on asetettu muun muassa taidekorkeakoulujen opiskelijavalinnoissa, joissa korkeakoulukelpoisuuden tuottavan tutkinnon lisäksi vaaditaan musiikillisia tai taiteellisia valmiuksia. Erityisvaatimuksia on asetettu myös esimerkiksi ammattikorkeakouluissa pelastusalalla, jonka opiskelijoilta vaaditaan yleisten kelpoisuusvaatimusten ohella rehellisyyttä ja luotettavuutta, nuhteettomuutta, B-ajokorttia, tehtävään sopivaa terveydentilaa ja toimintakykyä sekä että hakija ei käytä tai ole käyttänyt huumausaineita. Artiklan tarkoittamia erityisvaatimuksia on asetettu myös Poliisiammattikorkeakoulun ja maanpuolustuskorkeakoulun opiskelijoille.

Artiklan 2 kohdan mukaan, jos tutkinto antaa sen osapuolen maassa, jossa se on suoritettu, korkeakoulukelpoisuuden ainoastaan yhdistettynä lisätutkintoon, jota edellytetään ennalta tämän kelpoisuuden saamiseksi, muut osapuolet voivat asettaa kelpoisuuden edellytykseksi näiden vaatimusten täyttämisen tai tarjota vaihtoehtoa kyseisten lisävaatimusten täyttämiseksi omissa koulutusjärjestelmissään.

Artiklan 3 kohdan mukaan vaikuttamatta IV artiklan määräysten soveltamiseen voidaan opiskelijaksi ottamista tiettyyn korkeakouluun tai tiettyyn korkeakoulun koulutusohjelmaan rajoittaa tai se voidaan tehdä valikoiden, oikeudenmukaisten ja läpinäkyvien määräysten mukaisesti.

Artiklan 4 kohdan mukaan kyseisen artiklan 3 kohdan osalta opiskelijaksi ottamisen menettelyt on luotava

siten, että varmistetaan ulkomaisten tutkintojen arviointi III artiklassa kuvattuja läpinäkyvyyden, oikeudenmukaisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita noudattaen.

Suomessa yhdenvertaisuudesta ja syrjintäkiellosta on säädetty perustuslain 6 §:ssä. Opiskelijavalinnan osalta hakijoiden yhdenvertaisuudesta on säädetty yliopistolain 36 §:ssä, ammattikorkeakoululain 28 §:ssä, maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 14 §:ssä ja poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 27 §:ssä, joiden mukaan hakijoihin on sovellettava yhdenmukaisia valintaperusteita. Tutkintojen tunnustamiseen sovelletaan myös hallintolakia ja yhdenvertaisuuslain syrjintäkieltoa. Yhdenvertaisuuslain 11 §:n erilaisen kohtelun oikeuttamisperusteita ei voida käyttää kun on kyse koulutuksen saamisesta.

Artiklan 5 kohdan mukaan vaikuttamatta IV artiklan määräysten soveltamiseen voi opiskelijaksi ottaminen tiettyyn korkeakouluun perustua siihen edellytykseen, että tutkinnon haltija osoittaa riittävää kyseisen korkeakoulun opetuskielen tai -kielten taitoa tai muiden määriteltyjen kielten taitoa.

Suomessa valintaperusteista päättäessään yliopistot ja ammattikorkeakoulut voivat päättää myös kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista. Yliopistolain 36 §:n mukaan yliopistot voivat jonkin kieliryhmän koulutustarpeen turvaamiseksi rajoitetusti poiketa yhdenmukaisista valintaperusteista.

Artiklan 6 kohdan mukaan korkea-asteen koulutusohjelmien opiskelijaksi ottamista varten osapuolet voivat asettaa edellytykseksi niiden toimivalta-alueella toimivien ulkomaisten oppilaitosten antamien tutkintojen tunnustamiselle sellaisia erityisvaatimuksia, joita on osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön lainsäädännössä ja määräyksissä, tai näiden oppilaitosten alkuperämaana olevan osapuolen kanssa tehtyjä erityisiä sopimuksia.

6.5. Täytäntöönpanorakenteet ja yhteistyö

Yleissopimuksen V osasto sisältää sopimuksen täytäntöönpanoa ja yhteistyötä koskevat määräykset.

6.5.1 XII artikla. Täytäntöönpanorakenteet

Yleissopimuksen XII artiklan mukaan osapuolet sopivat panevansa tämän yleissopimuksen täytäntöön seuraavien avulla tai yhteistyössä seuraavien kanssa: 1. kansalliset täytäntöönpanorakenteet, 2. kansallisten täytäntöönpanorakenteiden verkostot, 3. akkreditoinnista, laadunvarmistuksesta, tutkintojen viitekehysistä ja tutkintojen tunnustamisesta vastaavat kansalliset, alueelliset ja maailmanlaajuiset organisaatiot, 4. osapuolten hallitustenvälinen kokous ja 5. alueellisten tunnustamissopimusten komiteat.

6.5.2 XIII artikla. Kansalliset täytäntöönpanorakenteet

Yleissopimuksen XIII artiklan mukaan korkeakoulututkintojen tunnustamisen helpottamiseksi osapuolet sitoutuvat panemaan tämän yleissopimuksen täytäntöön asianmukaisten organisaatioiden, kuten kansallisten tiedotuskeskusten tai vastaavien yksiköiden, avulla. Kukin osapuoli ilmoittaa osapuolten hallitustenvälisen kokouksen sihteeristölle kansalliset täytäntöönpanorakenteensa ja niiden mahdolliset muutokset. Kansallisten täytäntöönpanorakenteiden tulisi muodostaa verkostoja ja osallistua niihin aktiivisesti.

6.5.3 XIV artikla. Kansallisten täytäntöönpanorakenteiden verkostot

Yleissopimuksen XIV artiklan mukaan osapuolten hallitustenvälisen kokouksen tuella muodostetaan

osapuolten kansallisten täytäntöönpanorakenteiden verkostot, joiden avulla ylläpidetään tämän yleissopimuksen täytäntöönpanoa käytännössä ja avustetaan siinä. Verkostot tarjoavat osapuolille pyynnöstä tietojenvaihtoa, valmiuksien kehittämistä ja teknistä tukea. Verkostot pyrkivät vahvistamaan tämän yleissopimuksen mukaista alueidenvälistä yhteistyötä ja ylläpitävät yhteyksiä osapuolten hallitustenväliseen kokoukseen. Osapuolet voivat osallistua olemassa oleviin alueellisten tunnustamissopimusten perusteella perustettuihin alueellisiin verkostoihin tai luoda uusia verkostoja. Osallistuminen olemassa oleviin alueellisiin verkostoihin edellyttää asianomaisten alueellisten tunnustamissopimusten komiteoiden suostumusta.

6.5.4 XV artikla. Osapuolten hallitustenvälinen kokous

Yleissopimuksen XV artiklassa perustetaan osapuolten hallitustenvälinen kokous, jäljempänä "kokous". Kokous koostuu kaikkien yleissopimuksen osapuolten edustajista. Sellaiset valtiot, jotka eivät ole kyseisen yleissopimuksen osapuolia, ja alueellisten tunnustamissopimusten komiteoiden päälliköt kutsutaan osallistumaan kokouksen istuntoihin tarkkailijoina. Myös tarkoituksenmukaisten kansainvälisten ja alueellisten organisaatioiden edustajia sekä korkeakoulututkintojen tunnustamisen alalla toimivien valtion organisaatioiden ja muiden kuin valtion organisaatioiden edustajia voidaan kutsua osallistumaan kokouksen istuntoihin tarkkailijoina.

Kokous kokoontuu varsinaisiin istuntoihin vähintään joka toinen vuosi. Se voi kokoontua ylimääräisiin istuntoihin omalla päätöksellään tai vähintään yhden kolmasosan osapuolista pyytäessä kokoontumista. Kokouksella on istuntojen välistä toimintaa varten väliaikainen työohjelma. Kokous antaa kertomuksen kussakin UNESCO:n yleiskokouksen varsinaisessa istunnossa. Kokous kokoontuu ensimmäisen kerran kahden vuoden kuluessa kyseisen yleissopimuksen voimaantulosta ja vahvistaa tällöin työjärjestyksensä. Kokous edistää kyseisen yleissopimuksen soveltamista ja valvoo sen täytäntöönpanoa antamalla suosituksia, julistuksia, hyvien käytäntöjen malleja tai tarkoituksenmukaisia täydentäviä julkaisuja maailmanlaajuisesti tai alueiden välisellä tasolla.

Kokous voi antaa kyseisen yleissopimuksen osapuolille toimintaohjeita neuvotellen asiasta alueellisten tunnustamissopimusten komiteoiden kanssa. Kokous tukee jatkotoimia, jotka liittyvät tämän yleissopimuksen täytäntöönpanon seurantaan UNESCO:n hallintoelimissä ja täytäntöönpanoa koskevien kertomusten antamiseen niille. Kokous toimii yhteistyössä alueellisten tunnustamissopimusten komiteoiden kanssa UNESCO:n tuella. Kokous varmistaa, että kokouksen ja alueellisten tunnustamissopimusten komiteoiden välillä käydään tarvittavaa tietojenvaihtoa.

Kokous tutkii kyseisen yleissopimuksen muutoksia koskevat luonnokset hyväksymistä varten 23 artiklan mukaisesti. Hyväksytyt muutokset eivät saa heikentää kyseisessä yleissopimuksessa lausuttuja läpinäkyvän, oikeudenmukaisen, oikea-aikaisen ja syrjimättömän tunnustamisen periaatteita. UNESCO:n pääjohtaja vastaa kokouksen sihteeristön palveluista. Sihteeristö valmisteleo kokouksen asiakirjat, laatii sen istuntojen asialistan ja varmistaa sen päätösten täytäntöönpanon.

6.6 Loppulausekkeet

Yleissopimuksen VI osaston artiklat ovat pääosin tavanomaisia UNESCO:n yleissopimukseen liitettäviä määräyksiä.

6.6.1 XVI artikla. Ratifioiminen tai hyväksyminen jäsenvaltioissa

Yleissopimuksen XVI artiklan mukaan UNESCO:n jäsenvaltiot ja Pyhä istuin ratifioivat tai hyväksyvät kyseisen yleissopimuksen valtiosääntönsä ja lainsäädäntönsä edellyttämiä menettelyjä noudattaen. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan UNESCO:n pääjohtajan huostaan.

6.6.2 XVII artikla. Liittyminen

Yleissopimuksen XVII artiklan mukaan kyseinen yleissopimus on avoinna liittymistä varten kaikille valtioille, jotka eivät ole UNESCO:n jäseniä mutta ovat Yhdistyneiden kansakuntien jäseniä ja jotka UNESCO:n yleiskokous on kutsunut liittymään yleissopimukseen.

Kyseinen yleissopimus on avoinna liittymistä varten myös sellaisille alueille, joilla on Yhdistyneiden kansakuntien tunnustama täydellinen sisäinen itsehallinto ja jotka ovat toimivaltaisia kyseisen yleissopimuksen sääntelemissä asioissa, muun muassa voivat tehdä niihin liittyviä valtiosopimuksia, mutta eivät ole vielä saavuttaneet täyttä itsenäisyyttä yleiskokouksen päätöslauselman 1514 (XV) mukaisesti. Liittymiskirja talletetaan UNESCO:n pääjohtajan huostaan.

6.6.3 XVIII artikla. Voimaantulo

Yleissopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua päivästä, jona kahdeskymmenes ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, mutta ainoastaan niiden osapuolten osalta, jotka ovat tallettaneet ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa kyseisenä päivänä tai ennen sitä. Yleissopimus tulee voimaan muiden osapuolten osalta kolmen kuukauden kuluttua ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta.

6.6.4 XIX artikla. Yleissopimuksen osapuolten ja alueellisen tunnustamissopimusten sekä muiden valtiosopimusten osapuolten välinen suhde

Yleissopimuksen XIX artiklan mukaan kyseisen yleissopimuksen ratifioiminen tai hyväksyminen tai siihen liittyminen ei edellytä minkään alueellisen tunnustamissopimuksen ratifioimista tai hyväksymistä tai sellaiseen liittymistä. Yleissopimuksen osapuolet edistävät keskinäistä tukea tämän yleissopimuksen ja muiden sellaisten valtiosopimusten välillä, joiden osapuolina ne ovat, erityisesti alueellisten tunnustamissopimusten ollessa kyseessä ja ottavat huomioon tämän yleissopimuksen asianomaiset määräykset tulkittaessaan ja soveltaessaan niitä alueellisia tunnustamissopimuksia, joiden osapuolina ne ovat, tai sitoutuessaan muihin kansainvälisiin velvoitteisiin.

Minkään kyseisen yleissopimuksen määräyksen ei tulkita muuttavan osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka johtuvat alueellisista tunnustamissopimuksista ja muista valtiosopimuksista, joiden osapuolina ne ovat. Jotta varmistettaisiin johdonmukainen vuorovaikutus kyseisen yleissopimuksen, alueellisten tunnustamissopimusten, muiden sovellettavien kahden- tai monenvälisten sopimusten ja muiden sellaisten olemassa olevien tai tulevien valtiosopimusten välillä, joiden osapuolena tämän yleissopimuksen osapuoli on tai joiden osapuoleksi se voi tulla, minkään kyseisen yleissopimuksen määräyksen ei katsota poikkeavan tunnustamisen kannalta edullisemmista määräyksistä, etenkin määräyksistä, jotka koskevat kansallisia tiedotuskeskuksia, verkostoja ja olennaisia eroja.

6.6.5 XX artikla. Liittovaltioiden tai muiden kuin yhtenäisvaltioiden valtiosääntöjärjestelmät

Yleissopimuksen XX artiklan mukaan, koska kansainväliset sopimukset sitovat osapuolia yhdenvertaisesti riippumatta niiden valtiosääntöjärjestelmästä, niihin osapuoliin, joilla on liittovaltion tai muun kuin yhtenäisvaltion valtiosääntöjärjestelmä, sovelletaan seuraavia määräyksiä: jos kyseisen yleissopimuksen määräysten täytäntöönpano kuuluu liittovaltion lainsäädäntöelimen tai keskusvallan lainsäädäntöelimen oikeudelliseen toimivaltaan, liittohallituksella tai keskusvallan hallituksella on samat velvoitteet kuin niillä osapuolilla, jotka eivät ole liittovaltioita ja jos kyseisen yleissopimuksen määräysten täytäntöönpano kuuluu sellaisten osapuolen hallinnollisten yksiköiden, kuten provinssien, osavaltioiden, maakuntien tai kantonien, toimivaltaan, joilla ei liittovaltion valtiosääntöjärjestelmässä ole velvollisuutta lainsäädäntötoimiin, liittohallitus ilmoittaa tarvittaessa hallinnollisten yksiköiden toimivaltaisille viranomaisille näistä määräyksistä ja antaa samalla suosituksensa niiden saattamiseksi osaksi hallinnollisten yksiköiden lainsäädäntöä.

6.6.6 XXI artikla. Irtisanominen

Yleissopimuksen XXI artiklan mukaan kyseisen yleissopimuksen osapuoli voi milloin tahansa irtisanoa tämän yleissopimuksen. Irtisanomise sta ilmoitetaan kirjallisesti asiakirjalla, joka talletetaan UNESCO:n pääjohtajan huostaan. Irtisanominen tulee voimaan 12 kuukauden kuluttua irtisanomisasiakirjan vastaanottamisesta. Irtisanominen ei vaikuta millään tavoin tästä yleissopimuksesta johtuviin yleissopimuksen irtisanovan osapuolen velvoitteisiin, jotka sitovat sitä irtisanomisen voimaantulopäivään saakka. Kyseinen yleissopimus ei vaikuta aiemmin tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti tehtyihin tunnustamispäätöksiin, tämän yleissopimuksen mukaisesti meneillään oleviin tunnustamisarviointeihin.

6.6.7 XXII artikla. Tallettajan tehtävät

Yleissopimuksen XXII artiklan mukaan UNESCO:n pääjohtaja kyseisen yleissopimuksen tallettajana ilmoittaa järjestön jäsenvaltioille, XVII artiklassa tarkoitetuille valtioille, jotka eivät ole järjestön jäseniä, sekä Yhdistyneille kansakunnille kaikkien XVI ja XVII artiklassa tarkoitettujen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymisasiakirjojen tallettamisista, XXI artiklan mukaisista irtisanomisista sekä XXIII artiklan mukaisesti hyväksytyistä yleissopimuksen muutoksista ja niiden XXIII artiklan mukaisesti ehdotetuista voimaantulopäivistä.

6.6.8 XXIII artikla. Yleissopimuksen muuttaminen

Yleissopimuksen XXIII artiklan mukaan kyseisen yleissopimuksen osapuoli voi UNESCO:n pääjohtajalle osoitetulla kirjallisella ilmoituksella ehdottaa kyseisen yleissopimuksen muuttamista. Pääjohtaja antaa ilmoituksen tiedoksi kaikille osapuolille. Jos kuuden kuukauden kuluessa ilmoituksen tiedoksi antamisesta vähintään puolet yleissopimuksen osapuolista vastaa pyyntöön myöntävästi, pääjohtaja esittelee muutosehdotuksen seuraavalle osapuolten hallitustenvälisen kokouksen istunnolle keskusteltavaksi ja mahdollisesti hyväksyttäväksi. Muutokset hyväksytään läsnä olevien ja äänestävien osapuolten kahden kolmasosan enemmistöllä. Kun kyseisen yleissopimuksen muutokset on hyväksytty, ne toimitetaan osapuolille ratifioimista, hyväksymistä tai liittymistä varten.

Niiden osapuolten osalta, jotka ovat ratifioineet tai hyväksyneet kyseisen yleissopimuksen muutokset tai liittyneet niihin, muutokset tulevat voimaan kolmen kuukauden kuluttua päivästä, jona kaksi kolmasosaa osapuolista on tallettanut XXIII artiklan 3 kohdassa tarkoitettut asiakirjat. Sen jälkeen kunkin sellaisen osapuolen osalta, joka ratifioi tai hyväksyy muutoksen tai liittyy siihen, kyseinen muutos tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua päivästä, jona kyseinen osapuoli on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai

liittymiskirjansa. Jollei muuta aikomusta ole ilmaistu, valtio, joka tulee kyseisen yleissopimuksen osapuoleksi yleissopimuksen muutosten tultua voimaan XXIII artiklan 4 kohdan mukaisesti, katsotaan siten muutetun yleissopimuksen osapuoleksi ja muuttamattoman yleissopimuksen osapuoleksi suhteessa sellaiseen osapuoleen jota muutokset eivät sido.

6.6.9 XXIV artikla. Kirjaaminen Yhdistyneissä kansakunnissa

Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti kyseinen yleissopimus kirjataan Yhdistyneiden kansakuntien sihteeristössä UNESCO:n pääjohtajan pyynnöstä.

6.6.10 XXV artikla. Todistusvoimaiset tekstit

Kyseinen yleissopimus on tehty arabian, englannin, espanjan, kiinan, ranskan ja venäjän kielellä, kaikkien kuuden tekstin ollessa yhtä todistusvoimaiset.

7 Lakiehdotuksen säännöskohtaiset perustelut

Laki korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehdyn maailmanlaajuisen yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §. Lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella

3 §. Pykälä sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen, jonka mukaan lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että laki tulee voimaan samanaikaisesti kuin yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

8 Voimaantulo

Yleissopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua päivästä, jona kahdeskymmenes ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, mutta ainoastaan niiden osapuolten osalta, jotka ovat tallettaneet ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa kyseisenä päivänä tai ennen sitä.

Toukokuuhun 2022 mennessä viisitoista maata on ratifioinut sopimuksen. Ehdotetaan, että esitykseen sisältyvä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

9 Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus

Ahvenanmaan itsehallintolain (1991/1144) 18 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on lainsäädäntövalta mm. opetusta koskevista asioissa. Sopimuksen määräykset kuuluvat kokonaisuudessaan Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan.

Maakuntapäivien suostumus:

10 Toimeenpano ja seuranta

Sopimuksen seurantaan perustetaan osapuolten hallitustenvälinen kokous, joka kokoontuu vähintään 2 vuoden välein.

11 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset veloitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen veloitteen määräykset siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa tai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa. Valtiosopimuksen tai muun kansainvälisen veloitteen määräys on luettava lainsäädännön alaan, jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä taikka jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla (esimerkiksi PeVL 11/2000 vp, PeVL12/2000 vp ja PeVL 45/2000 vp). Perustuslakivaliokunnan edellä mainitun käytännön valossa yleissopimuksessa on määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan.

Yleissopimuksen I artiklassa määritellään yleissopimuksen soveltamisalan kannalta keskeiset käsitteet. Käsitteitä määrittävät sopimusmääräykset vaikuttavat välillisesti sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten tulkintaan ja soveltamiseen ja kuuluvat siten lainsäädännön alaan (esimerkiksi PeVL 6/2001 vp).

Edellä tämän esityksen kohdassa 6 Sopimuksen määräykset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön on selvitetty yksityiskohtaisesti yleissopimusten määräysten suhdetta Suomen lainsäädäntöön. Kyseisen esityksen perusteella yleissopimuksen III osaston korkeakoulututkinnon tunnustamisen peruseriaatteita koskeva III artikla sekä tutkintojen tunnustamista ja arviointia koskevia menettelytapoja koskevat 2, 3 ja 5 artikla sisältävät määräyksiä, joista Suomessa on voimassa lain säännöksiä. Vastaavasti Suomessa on voimassa lain säännöksiä yleissopimuksen IV osaston IV artiklaan sisältyvistä määräyksistä, jotka koskevat korkeakoulukelpoisuuden antavien tutkintojen tunnustamista, V artiklan määräyksistä, jotka koskevat korkeakoulututkintojen tunnustamista sekä V artiklan määräyksiä, jotka koskevat osittaisten opintojen ja aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista.

Edellä olevan lisäksi yleissopimuksen tutkintojen tunnustamista ja arviointimenettelyä koskevat määräykset liittyvät myös perustuslain 6 §:ssä turvattuun yhdenvertaisuuseriaatteen (yleissopimuksen III artiklan 1 kappaleen 3 kohta) ja noudatettujen menettelyjen osalta oikeusturvaa koskevaan 21 §:ään. Perustuslain 6

§:n 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Lisäksi 21 §:n 2 momentissa turvataan lailla käsittelyn julkisuus, oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet.

Yleissopimuksen III artiklan 2 kohdan mukaan tutkintojen tunnustamisen olisi oltava läpinäkyvää, oikeudenmukaista, oikea-aikaista ja syrjimätöntä kunkin osapuolen sääntöjen ja määräysten mukaisesti, ja sen olisi oltava kustannuksiltaan kohtuullista. Artiklan 3 kappaleen mukaan tunnustamispäätökset perustuvat luottamukseen, selviin perusteisiin sekä oikeudenmukaisiin, läpinäkyviin ja syrjimättömiin menettelyihin, ja niissä korostetaan sitä perustavaa merkitystä, joka on tasapuolisella kelpoisuudella korkeakoulutukseen julkishyödykkeenä, joka voi tuoda työllistymismahdollisuuksia.

Tutkintojen tunnustamiseen ja arviointiin liittyvään menettelyyn sovelletaan myös hallintolakia. Hallintoasian selvittämisvelvollisuudesta ja selvitysten hankkimisvastuusta on säädetty hallintolain 31 §:ssä. Sen mukaan viranomaisen on huolehdittava asian selvittämisestä. Asianosaisen on tarvittaessa esitettävä selvitys vaatimuksensa perusteista mutta muilta osin selvitysten hankkiminen kuuluu viranomaiselle. Hallintopäätös on hallintolain 45 §:n mukaan perustettava ilmoittamalla mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Yliopistolakiin ja ammattikorkeakoululakiin sekä maanpuolustuskorkeakoulusta ja poliisiammattikorkeakoulusta annetuissa laeissa säädetään muutoksenhakuoikeudesta valittamalla hallinto-oikeuteen. Oppilaaksi ottamista ja siten tutkintojen tunnustamista koskevaan päätöksen sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (808/2019).

Menettelyyn liittyy oikaisu- tai muutoksenhakumahdollisuus. Opiskelijaksi ottamista koskevaan päätökseen voi hakea kirjallista oikaisua yliopistolain 82 §:n, ammattikorkeakoululain 57 §:n, maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 33 §:n ja poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 46 §:n perustella. Oikaisumenettelyssä annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Opintosuoritusten hyväksilukemista koskevaan korkeakoulun päätökseen haetaan kirjallisesti tai suullisesti oikaisua yliopistolain 82 §:n, ammattikorkeakoululain 57 §:n mukaan. Oikaisupyynnön johdosta tehtyyn päätökseen saa vaatia oikaisua tutkintolautakunnalta tai muulta siihen tehtävään määrätyltä toimielimeltä 14 päivän kuluessa siten kuin hallintolaissa säädetään. Maanpuolustuskorkeakoulun tekemään opintojen hyväksilukua koskevaan päätökseen saa maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 33 §:n mukaan hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen voi hakea muutosta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) mukaisesti. Poliisiammattikorkeakoulun tekemästä opintojen hyväksilukemista koskemista koskevasta päätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen siten kun oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettussa laissa säädetään.

Koska sopimuksen määräykset eivät ole ristiriidassa perustuslain kanssa, eduskunta voi näin ollen päättää sopimuksen hyväksymisestä äänten enemmistöllä.

1. ponsi

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että eduskunta hyväksyisi Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus- tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksen 25.11.2019 hyväksymän korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehdyn maailmanlaajuisen yleissopimuksen.

2. ponsi

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

LAKIEHDOTUS / LAKIEHDOTUKSET

Laki

korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehdyn maailmanlaajuisen yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus- tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksen 25 päivänä marraskuuta 2019 hyväksymä yleissopimus korkeakoulututkintojen tunnustamisesta lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus- tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksen marraskuussa 2019 hyväksymän yleissopimuksen korkeakoulututkintojen tunnustamisesta sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimuksen keskeisenä tavoitteena on edistää korkeakoulutukseen liittyvää kansainvälistä yhteistyötä ja helpottaa korkeakoulututkinnon suorittaneiden maailmanlaajuisista liikkuvuutta.

2 §

Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä x.x.20xx

Tasavallan Presidentti

SOPIMUSTEKSTI

Maailmanlaajuinen yleissopimus korkeakoulututkintojen tunnustamisesta 2019

JOHDANTO-OSA

Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus- tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokous, joka kokoontui 40. istunnossaan Pariisissa 12 päivästä 27 päivään marraskuuta 2019 ja joka

toimii yhteisestä tahdosta vahvistaa osapuolten välisiä koulutukseen, maantieteeseen, kulttuuriin ja tieteeseen liittyviä sekä humanitaarisia ja sosiaalis-taloudellisia siteitä ja tehostaa alueiden välistä vuoropuhelua sekä tunnustamismenetelmiensä ja -käytäntöjensä keskinäistä jakamista,

palauttaa mieliin Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus- tiede- ja kulttuurijärjestön (UNESCO) perussäännön, jonka mukaan "järjestön tarkoituksena on myötävaikuttaa rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen edistämällä kansojen välistä yhteistyötä kasvatuksen, tieteen ja kulttuurin avulla",

on tietoinen vuonna 1945 hyväksytyyn Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan, vuonna 1948 annetun *ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen*, vuonna 1951 tehdyn *pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen ja sen vuoden 1967 pöytäkirjan*, vuonna 1954 tehdyn valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen, vuonna 1960 tehdyn UNESCO:n yleissopimuksen syrjinnän vastustamiseksi opetuksen alalla ja erityisesti sen 4a artiklan, vuonna 1966 tehdyn taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä vuonna 1989 teknisestä ja ammattikoulutuksesta tehdyn UNESCO:n yleissopimuksen määräyksistä,

on tietoinen vuonna 1993 annetusta korkeakouluopintojen ja -tutkintojen tunnustamista koskevasta UNESCO:n suosituksesta; vuonna 1997 annetusta korkeakoulujen opetushenkilöstön asemaa koskevasta UNESCO:n suosituksesta; vuonna 2007 annetusta Yhdistyneiden kansakuntien julistuksesta alkuperäiskansojen oikeuksista; ja vuonna 2017 annetusta tiedettä ja tieteen tutkijoita koskevasta UNESCO:n suosituksesta,

nojautuu UNESCO:n alueellisiin yleissopimuksiin korkeakoulututkintojen

tunnustamisesta,

vahvistaa, että osapuolilla on velvollisuus edistää osallistavaa ja tasapuolista, hyvälaatuista koulutusta kaikilla tasoilla sekä elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia kaikille,

on tietoinen kansainvälisen yhteistyön lisääntymisestä korkeakoulutuksessa, opiskelijoiden, työntekijöiden, ammattihenkilöiden, tutkijoiden ja korkeakoulujen opettajien liikkuvuudesta, tieteellisen tutkimuksen muutoksista sekä opetuksen ja oppimisen erilaisista tavoista, menetelmistä, kehityskuluista ja uudistuksista,

katsoo sekä julkisten että yksityisten oppilaitosten tarjoaman korkeakoulutuksen julkishyödykkeeksi ja julkiseksi velvollisuudeksi, ja **tiedostaa** tarpeen ylläpitää ja suojella akateemisen vapauden ja korkeakoulujen itsemääräämisoikeuden periaatteita,

on vakuuttunut siitä, että korkeakoulututkintojen kansainvälinen tunnustaminen helpottaa yhteistoiminnallista oppimista ja tiedon kehittämistä oppijoiden ja oppimisen, korkeakoulujen opettajien, tieteellisen tutkimuksen ja tutkijoiden sekä työntekijöiden ja ammattihenkilöiden liikkuvuuden avulla ja että se tehostaa kansainvälistä yhteistyötä korkeakoulutuksen alalla,

kunnioittaa osapuolten kulttuurista moninaisuutta, kuten muun muassa korkeakoulutuksen koulutusperinteiden ja arvojen eroavuuksia,

tahtoo vastata tarpeeseen saada korkeakoulututkintojen tunnustamista koskeva maailmanlaajuinen yleissopimus, joka täydentää UNESCO:n alueellisia yleissopimuksia korkeakoulututkintojen tunnustamisesta ja vahvistaa näiden sopimusten yhteenkuuluvuutta,

on vakuuttunut tarpeesta löytää yhteiset, käytännölliset ja läpinäkyvät ratkaisut tunnustamiskäytäntöjen parantamiseksi maailmanlaajuisesti,

on vakuuttunut siitä, että tämä yleissopimus edistää kansainvälistä liikkuvuutta, oikeudenmukaisiin ja läpinäkyviin tunnustamismenettelyihin liittyvää viestintää ja yhteistyötä sekä korkeakoulutuksen laadunvarmistusta ja akateemista rehellisyyttä maailmanlaajuisesti,

hyväksyy tämän yleissopimuksen tänä 25 päivänä marraskuuta 2019.

I OSASTO. TERMIEN MÄÄRITELMÄT

I artikla

Tässä yleissopimuksessa sovelletaan seuraavia määritelmiä:

Aiemmin hankittu osaaminen: kokemus, tiedot, taidot, asenteet ja kyvyt, jotka henkilö on omaksunut virallisen tai epävirallisen oppimisen tai arkioppimisen tuloksena, arvioituna suhteessa tiettyyn oppimistulosten, -tavoitteiden tai -vaatimusten kokonaisuuteen

Alue: jokin niistä maantieteellisistä alueista, jotka UNESCO on määritellyt alueiksi järjestön alueellisen toiminnan harjoittamista varten, eli Aasia ja Tyynenmeren maat, Afrikka, arabimaat, Eurooppa sekä Latinalainen Amerikka ja Karibian maat

Alueelliset tunnustamissopimukset: UNESCO:n yleissopimukset korkeakoulututkintojen tunnustamisesta kullakin UNESCO:n alueella, mukaan lukien yleissopimus korkeakouluopintojen, -todistusten ja -tutkintojen tunnustamisesta Välimeren rajautuvissa arabimaissa ja Euroopan maissa

Arkioppiminen: oppiminen, joka tapahtuu virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella ja joka on tuloksena työhön, perheeseen, paikallisyhteisöön tai vapaa-aikaan liittyvästä toiminnasta jokapäiväisessä elämässä

Arviointi: toimivaltaisen tunnustamisviranomaisen tekemä arvio hakijan tutkinnoista, osittaisista opinnoista tai aiemmin hankitusta osaamisesta

Elinikäinen oppiminen: prosessi, joka viittaa kaikkeen oppimistoimintaan, sekä viralliseen oppimiseen että epäviralliseen ja arkioppimiseen, ja käsittää koko eliniän ja jonka tavoitteena on parantaa ja kehittää ihmisen valmiuksia, tietoja, taitoja, asenteita ja kykyjä

Epävirallinen oppiminen: työelämää painottavissa ja viralliseen koulutusjärjestelmään kuulumattomissa puitteissa saavutettu oppiminen

Hakija:

- a) henkilö, joka esittää tutkinnon, osittaiset opinnot tai aiemmin hankitun osaamisen toimivaltaisen tunnustamisviranomaisen arvioitavaksi ja/tai tunnustettavaksi; tai
- b) henkilön suostumuksella hänen puolestaan toimiva taho

Hallinnolliset yksiköt: tämän yleissopimuksen osapuolen aluetason toimivaltaa käyttävät viralliset yksiköt, kuten provinssit, osavaltiot, maakunnat tai kantonit,

tämän yleissopimuksen XX artiklan, *Liittovaltioiden tai muiden kuin yhtenäisvaltioiden valtiosääntöjärjestelmät*, b alakohdan mukaisesti

Kansainvälinen yhteistutkinto: yksi valtionrajat ylittävän koulutuksen tutkintomuoto; yksittäinen tutkinto, jonka kaksi tai useampi, useampaan kuin yhteen maahan kuuluva korkeakoulu tunnustaa ja/tai virallistaa ja antaa yhdessä yhtenäisen, koordinoitun ja yhteisesti tarjotun ohjelman suorittamisen jälkeen

Kelpoinen hakija: henkilö, joka täyttää tarvittavat edellytykset ja jonka katsotaan voivan hakea opiskelijaksi ottamista korkeakoulutukseen

Kelpoisuus (korkea-asteen koulutukseen): tutkinnon suorittaneen henkilön oikeus hakea opiskelijaksi ottamista jollekin korkeakoulutuksen tasolle ja tulla otetuksi huomioon opiskelijoita otettaessa

Korkea-asteen koulutusohjelma: toisen asteen jälkeinen koulutusohjelma, jonka osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön toimivaltainen viranomainen on tunnustanut kuuluvan osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön korkeakoulujärjestelmään ja jonka onnistuneesti suoritettuaan opiskelija saa korkeakoulututkinnon

Korkeakoulu: korkeakoulutusta tarjoava laitos, jonka osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön toimivaltainen viranomainen on tunnustanut kuuluvan osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön korkeakoulujärjestelmään

Korkeakoulutus: kaikenlaiset toisen asteen jälkeiset koulutusohjelmat tai kurssi-kokonaisuudet, jotka osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön toimivaltaiset viranomaiset ovat tunnustaneet kuuluvan osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön korkeakoulujärjestelmään

Laadunvarmistus: jatkuva prosessi, jonka avulla yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen arvioi korkeakoulujärjestelmän, korkeakoulun tai korkea-asteen koulutusohjelman laatua varmistaakseen sidosryhmille, että hyväksyttäviä koulutusta koskevia vaatimuksia ylläpidetään ja kehitetään jatkuvasti

Liikkuvuus: henkilöiden fyysinen tai virtuaalinen liikkuminen maansa ulkopuolella opintoja, tutkimusta, opettamista tai työskentelyä varten

Muut kuin perinteiset oppimisen tavat: sellaiset viralliset, epäviralliset ja arkioppimiseen perustuvat koulutusohjelmien toteuttamisjärjestelmät ja oppimistoiminnot, jotka eivät ensisijaisesti perustu kasvokkaiseen vuorovaikutukseen opettajan ja oppijan välillä

Olennaiset erot: ulkomaisen tutkinnon ja osapuolen antaman tutkinnon väliset merkittävät eroavuudet, jotka hyvin todennäköisesti estäisivät hakijaa menestymästä halutussa toiminnassa, kuten, mutta ei yksinomaan, jatko-opinnoissa, tutkimustoiminnassa tai työllistymismahdollisuuksissa

Opiskelijaksi ottaminen (korkeakouluihin ja korkea-asteen koulutusohjelmiin): kelpoisten hakijoiden hyväksyminen osallistumaan tietyssä oppilaitoksessa ja/tai tietyssä ohjelmassa annettavaan korkeakoulutukseen tai tällaisen opiskelijaksi ottamisen järjestelmä

Oppimistulokset: tiedot ja taidot, jotka oppija on omaksunut käytyään läpi oppimisprosessin

Osittainen tunnustaminen: sellaisen täysimittaisen ja suoritettun tutkinnon osittainen tunnustaminen, jota ei voida tunnustaa kaikilta osiltaan, koska toimivaltainen tunnustamisviranomainen on todennut olennaisia eroja

Osittaiset opinnot: arvioitu korkea-asteen koulutusohjelman osa, joka osoittaa merkittävää tietojen, taitojen, asenteiden ja kykyjen omaksumista, vaikkei se olekaan täysimittainen koulutusohjelma

Siirtymään joutunut henkilö: henkilö, joka on joutunut siirtymään

asuinpaikkakunnaltaan tai elinympäristöstään ja ammattitoiminnastaan toiselle asuinpaikkakunnalle tai toiseen elinympäristöön

Toimivaltainen tunnustamisviranomainen: taho, joka arvioi tutkintoja ja/tai tekee päätöksiä tutkintojen tunnustamisesta osapuolen lainsäädännön, määräysten, toimintaperiaatteiden tai käytäntöjen mukaisesti

Toimivaltainen viranomainen: luonnollinen henkilö tai taho, jolla on toimivalta, kelpoisuus tai oikeudellinen valtuus suorittaa määritelly tehtävä

Tunnustaminen: virallinen vahvistus, jonka toimivaltainen tunnustamisviranomainen antaa ulkomailla suoritettusta tutkinnosta, osittaisista opinnoista tai aiemmin hankitusta osaamisesta ja akateemisesta tasosta tarkoituksena antaa hakijalle muun muassa, mutta ei yksinomaan,
a) oikeus hakea opiskelijaksi ottamista korkeakoulutukseen; ja/tai
b) mahdollisuus etsiä töitä

Tutkinto:

a) **Korkeakoulututkinto:** toimivaltaisen viranomaisen myöntämä tutkinto, joka

osoittaa joko korkea-asteen koulutusohjelman suorittamisen tai, aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen, jos sitä sovelletaan

b) **Korkeakoulukelpoisuuden antava tutkinto:** toimivaltaisen viranomaisen myöntämä tutkinto, joka on osoituksena koulutusohjelman suorittamisesta tai aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisesta, sikäli kuin sovellettavissa, ja joka antaa tutkinnon haltijalle oikeuden tulla otetuksi huomioon otettaessa opiskelijoita korkeakoulutukseen

Tutkintojen viitekehys: järjestelmä laadunvarmistettujen tutkintojen luokittelemiseksi, julkaisemiseksi ja järjestämiseksi tiettyjen perusteiden mukaan

Vaatimukset:

a) **Yleiset vaatimukset:** edellytykset, jotka on täytettävä kelpoisuuden saamiseksi korkeakoulutukseen tai jollekin sen tasolle tai tietyn korkeakoulututkinnon saamiseksi

b) **Eriyisvaatimukset:** edellytykset, jotka on täytettävä yleisten vaatimusten lisäksi tullakseen otetuksi opiskelijaksi tietyn alan korkea-asteen koulutusohjelmaan tai suorittaakseen tietyn korkeakoulututkinnon yksittäiseltä opiskelualalta

Valtionrajat ylittävä koulutus: kaikki koulutuksen antamisen tavat, joihin liittyy ihmisten, tiedon, ohjelmien, koulutuksen antajien ja opetussuunnitelmien liikkumista osapuolten valtionrajojen yli ja joihin kuuluvat muun muassa, mutta eivät yksinomaan, laadunvarmistetut kansainväliset yhteistutkinto-ohjelmat ja tarjoajavaltion ulkopuolella toteutettava koulutus

Virallinen koulutusjärjestelmä: osapuolen koulutusjärjestelmä, mukaan lukien kaikki virallisesti tunnustetut koulutuksesta vastaavat yksiköt, sekä kaikkien tasojen julkiset ja yksityiset oppilaitokset, jotka osapuolen toimivaltaiset viranomaiset ovat tunnustaneet ja jotka on siten valtuutettu antamaan opetusta ja muita koulutukseen liittyviä palveluja

Virallinen oppiminen: oppiminen, joka on tuloksena ohjatussa opiskeluympäristössä tapahtuvasta, viralliseen tutkintoon johtavasta toiminnasta ja jota järjestää osapuolen toimivaltaisten viranomaisten tunnustama ja siten tämän oppimistoiminnan järjestämiseen valtuutettu oppilaitos

II OSASTO. YLEISSOPIMUKSEN TAVOITTEET

II artikla

Tämä yleissopimus nojautuu alueellisiin tunnustamissopimuksiin ja tehostaa niiden yhteensovittamista, uudistuksia ja saavutuksia, ja sen tavoitteina on

1. edistää ja vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä korkeakoulutuksen alalla;

2. tukea alueiden välisiä hankkeita, toimintaperiaatteita ja innovaatioita, jotka liittyvät kansainväliseen yhteistyöhön korkeakoulutuksen alalla;

3. helpottaa maailmanlaajuista liikkuvuutta ja ansioitumista korkeakoulutuksessa tämän yleissopimuksen osapuolten tutkinnonhaltijoiden, korkeakoulujen, työnantajien ja muiden sidostahojen keskinäiseksi eduksi, siten, että samalla ymmärretään ja kunnioitetaan osapuolten korkeakoulujärjestelmien moninaisuutta;

4. tarjota kattava maailmanlaajuinen kehys korkeakoulututkintojen oikeudenmukaiselle, läpinäkyvälle, johdonmukaiselle, yhtenäiselle, oikea-aikaiselle ja luotettavalle tunnustamiselle;

5. kunnioittaa, ylläpitää ja suojella korkeakoulujen ja korkeakoulujärjestelmien itsemääräämisoikeutta ja moninaisuutta;

6. edistää uskoa ja luottamusta tutkintojen laatuun ja luotettavuuteen muun muassa edistämällä rehellisyyttä ja eettisiä käytäntöjä;

7. edistää laadunvarmistuksen kulttuuria korkeakouluissa ja korkeakoulujärjestelmissä sekä kehittää valmiuksia, joita tarvitaan luotettavuuden, johdonmukaisuuden ja täydentävyyden varmistamiseen laadunvarmistuksessa, tutkintojen viitekehyksissä ja tutkintojen tunnustamisessa kansainvälisen liikkuvuuden tukemiseksi;

8. edistää saavutettavien, ajantasaisten, luotettavien, läpinäkyvien ja asianmukaisten tietojen kehittämistä, kokoamista ja jakamista sekä parhaiden käytäntöjen levittämistä sidosryhmien, osapuolten ja alueiden kesken;

9. edistää tutkintojen tunnustamisen avulla kattavaa ja tasapuolista mahdollisuutta hakea hyvälaatuiseen korkeakoulutukseen sekä tukea elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia kaikille, myös pakolaisille ja siirtymään joutuneille henkilöille;

10. edistää maailmanlaajuisesti henkilö- ja koulutusvoimavarojen parasta mahdollista käyttöä kestävästä kehityksestä koulutuksen edistämiseksi sekä vaikuttaa osaltaan kaikkien yhteiskuntien rakenteelliseen, taloudelliseen, teknologiseen, kulttuuriseen, demokraattiseen ja sosiaaliseen kehittämiseen.

III OSASTO. KORKEAKOULUTUTKINTOJEN TUNNUSTAMISEN PERUSPERIAATTEET

III artikla

Korkeakoulututkintojen tunnustamista varten tällä yleissopimuksella vahvistetaan seuraavat periaatteet:

1. Henkilöillä on oikeus saada tutkintonsa arvioituksi, jotta he voivat hakea

korkeakouluopintoihin tai etsiä työllistymismahdollisuuksia.

2. Tutkintojen tunnustamisen olisi oltava läpinäkyvää, oikeudenmukaista, oikea-aikaista ja syrjimätöntä kunkin osapuolen sääntöjen ja määräysten mukaisesti, ja sen olisi oltava kustannuksiltaan kohtuullista.

3. Tunnustamispäätökset perustuvat luottamukseen, selviin perusteisiin sekä oikeudenmukaisiin, läpinäkyviin ja syrjimättömiin menettelyihin, ja niissä korostetaan sitä perustavaa merkitystä, joka on tasapuolisella kelpoisuudella korkeakoulutukseen julkishyödykkeenä, joka voi tuoda työllistymismahdollisuuksia.

4. Tunnustamispäätökset perustuvat osapuolten toimivaltaisten viranomaisten, virallisten kansallisten tiedotuskeskusten tai vastaavien yksiköiden antamiin tarkoituksenmukaisiin, luotettaviin, saavutettaviin ja ajantasaisiin tietoihin korkeakoulujärjestelmistä, korkeakouluista ja niiden koulutusohjelmista sekä laadunvarmistusjärjestelmistä.

5. Tunnustamispäätökset tehdään kunnioittaen asianmukaisesti koko maailman korkeakoulujärjestelmien moninaisuutta.

6. Tunnustamisarviointeja tekevät toimivaltaiset tunnustamisviranomaiset toimivat vilpittömässä mielessä, perustellen päätöksensä selvästi, ja ne tarjoavat käyttöön muutoksenhakumenettelyn.

7. Tutkintojensa tunnustamista hakevat hakijat antavat asianmukaiset ja täsmälliset tiedot ja asiakirjat suorittamistaan tutkinnoista vilpittömässä mielessä, ja heillä on oikeus hakea päätökseen muutosta.

8. Osapuolet sitoutuvat toteuttamaan toimet, joilla poistetaan kaikenlaiset vilpilliset korkeakoulututkintoihin liittyvät käytännöt, kannustaen hyödyntämään nykyaikaista teknologiaa ja verkostoitumaan osapuolten kesken.

IV OSASTO. YLEISSOPIMUKSEN OSAPUOLTEN VELVOITTEET

Tällä yleissopimuksella määrätään osapuolille seuraava velvoitteet:

IV artikla. Korkeakoulukelpoisuuden antavien tutkintojen tunnustaminen

1. Osapuolet tunnustavat kelpoisuuden antamiseksi korkeakoulujärjestelmäänsä varten sellaiset muiden osapuolten maissa hankitut tutkinnot sekä asiakirjoilla osoitetun tai oikeaksi todistetun aiemmin hankitun osaamisen, jotka täyttävät yleiset vaatimukset kelpoisuudesta kyseisten osapuolten korkeakoulutukseen, jollei voida osoittaa olennaisia eroja kelpoisuutta koskevien yleisten vaatimusten välillä verrattaessa vaatimuksia sen osapuolen maassa, jossa tutkinto on saatu, vaatimuksiin sen osapuolen maassa, jossa tutkinnon tunnustamista haetaan. Vaihtoehtoisesti

riittää, että osapuoli antaa toisen osapuolen maassa annetun tutkinnon haltijalle mahdollisuuden saada kyseinen tutkinto arvioiduksi.

2. Tunnustetuilla tutkinnoilla, jotka on hankittu muilla kuin perinteisillä oppimisen tavoilla, ja joihin sovelletaan vastaavia laadunvarmistusjärjestelmiä, arvioidaan osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön sääntöjen ja määräysten mukaisesti, samoilla perusteilla kuin arvioitaessa vastaavia perinteisillä oppimistavoilla hankittuja tutkintoja.

3. Jos tutkinto antaa kelpoisuuden ainoastaan tietynlaisiin korkeakouluihin tai korkeasteen koulutusohjelmiin sen osapuolen maassa, jossa tutkinto on suoritettu, osapuolet myöntävät tällaisen tutkinnon suorittaneille kelpoisuuden oman korkeakoulujärjestelmänsä vastaaviin tietynlaisiin korkeakouluihin tai korkeasteen koulutusohjelmiin, jos niitä on olemassa, jollei olennaisia eroja voida osoittaa.

V artikla. Korkeakoulututkintojen tunnustaminen

1. Osapuolet tunnustavat toisen osapuolen maassa myönnetyn korkeakoulututkinnon, jollei olennaisia eroja voida osoittaa tutkintojen välillä verrattaessa sitä tutkintoa, jonka tunnustamista haetaan, vastaavaan tutkintoon sen osapuolen maassa, jossa tunnustamista haetaan. Vaihtoehtoisesti riittää, että osapuoli antaa toisen osapuolen maassa myönnetyn korkeakoulututkinnon suorittaneille mahdollisuuden saada kyseinen tutkinto pyynnöstään arvioiduksi.

2. Tunnustetuilla muilla kuin perinteisillä oppimistavoilla hankitut korkeakoulututkinnot, joihin sovelletaan vastaavia laadunvarmistusjärjestelmiä ja jotka katsotaan osaksi osapuolen korkeakoulujärjestelmää, arvioidaan sen osapuolen tai tämän hallinnollisen yksikön sääntöjen ja määräysten mukaisesti, jossa tunnustamista haetaan, samoilla perusteilla kuin arvioitaessa vastaavia perinteisillä oppimistavoilla hankittuja tutkintoja.

3. Korkeakoulututkinnot, jotka on hankittu kansainväliseen yhteistutkintoon johtavassa, valtionrajat ylittävässä koulutuksessa tai muussa yhteisessä koulutusohjelmassa, joka on toteutettu useammassa kuin yhdessä maassa ainakin yhden näistä ollessa tämän yleissopimuksen osapuoli, arvioidaan sen osapuolen tai tämän hallinnollisen yksikön sääntöjen ja määräysten mukaisesti, jossa tunnustamista haetaan, samoilla perusteilla kuin arvioitaessa yksittäisessä maassa toteutetuissa koulutusohjelmissä hankittuja tutkintoja.

4. Toisen osapuolen maassa suoritettujen korkeakoulututkinnon tunnustamisella toisen osapuolen maassa on ainakin toinen seuraavista vaikutuksista:

- a) Se tuottaa tutkinnon suorittaneelle oikeuden hakea opiskelijaksi ottamista korkeasteen jatkokoulutuksen samoilla edellytyksillä, joita sovelletaan sen osapuolen korkeakoulututkintojen suorittaneisiin, jonka maassa tunnustamista haetaan; ja/tai
- b) se tuottaa tutkinnon suorittaneille oikeuden käyttää korkeakoulututkintoon liittyvää tutkintonimikettä sen osapuolen tai tämän hallinnollisen yksikön säädösten tai määräysten mukaisesti, jossa tunnustamista haetaan.

Lisäksi arviointi ja tunnustaminen voivat mahdollistaa työnhaun sen osapuolen tai tämän hallinnollisen yksikön säädösten ja määräysten mukaisesti, jossa tunnustamista haetaan.

5. Jos toimivaltainen tunnustamisviranomainen voi osoittaa olennaisia eroja tutkintojen välillä verrattaessa sitä tutkintoa, jonka tunnustamista haetaan, vastaavaan tutkintoon sen osapuolen maassa, jossa tunnustamista haetaan, toimivaltainen tunnustamisviranomainen pyrkii selvittämään, onko osittainen tunnustaminen mahdollista.

6. Osapuolet voivat asettaa edellytykseksi sellaisten korkeakoulututkintojen tunnustamiselle, jotka on hankittu valtionrajat ylittävässä koulutuksessa tai osapuolen toimivalta-alueella toimivien ulkomaisten oppilaitosten kautta, osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön lainsäädännössä tai määräyksissä olevia erityisiä vaatimuksia tai sen osapuolen kanssa tehtyjä erityisiä sopimuksia, josta nämä oppilaitokset ovat peräisin.

VI artikla. Osittaisten opintojen ja aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen

1. Osapuolet voivat korkea-asteen koulutusohjelman loppuun suorittamista tai korkeakouluopintojen jatkamista varten, ottaen huomioon osapuolten kelpoisuutta koskevan lainsäädännön, tunnustaa tarvittaessa toisen osapuolen maassa hankitut asiakirjoilla osoitetut tai oikeaksi todistetut osittaiset opinnot tai asiakirjoilla osoitetun tai oikeaksi todistetun aiemmin hankitun osaamisen, jollei olennaisia eroja voida osoittaa näiden osittaisten opintojen tai aiemmin hankitun osaamisen ja sen korkea-asteen koulutusohjelman osan välillä, jonka osittaiset opinnot tai aiemmin hankittu osaaminen korvaisivat sen osapuolen maassa, jossa tunnustamista haetaan. Vaihtoehtoisesti riittää, että osapuoli antaa henkilölle, joka on suorittanut tällaiset osittaiset opinnot tai hankkinut aiemmin tällaisen osaamisen toisen osapuolen maassa, mahdollisuuden saada nämä osittaiset opinnot tai aiemman osaamisen pyynnöstään arvioiduksi.

2. Tunnustetuilla muilla kuin perinteisillä oppimisen tavoilla toteutettujen, vastaavien laadunvarmistusjärjestelmien alaisten ja osaksi osapuolen korkeakoulujärjestelmää katsottujen korkea-asteen koulutusohjelmien asiakirjoilla osoitettu tai oikeaksi todistettu osittainen suorittaminen arvioidaan osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön sääntöjen ja määräysten mukaisesti, samoilla perusteilla kuin arvioitaessa perinteisillä oppimisen tavoilla toteutettuja osittaisia opintoja.

3. Asiakirjoilla osoitettu tai oikeaksi todistettu korkea-asteen koulutusohjelmien osittainen suorittaminen kansainväliseen yhteistutkintoon johtavassa valtionrajat ylittävässä koulutuksessa tai muussa yhteisessä koulutusohjelmassa, joka on toteutettu useammassa kuin yhdessä maassa ainakin yhden näistä ollessa tämän yleissopimuksen osapuoli, arvioidaan osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön

sääntöjen ja määräysten mukaisesti, samoilla perusteilla kuin arvioitaessa yksittäisessä maassa hankittuja osittaisia opintoja.

VII artikla. Pakolaisten ja siirtymään joutuneiden henkilöiden osittaisten opintojen ja tutkintojen tunnustaminen

Osapuolet toteuttavat valtiosääntönsä, lainsäädäntönsä ja määräystensä mukaisesti koulutusjärjestelmässään tarvittavat ja toteutettavissa olevat toimet kehittääkseen tarkoituksenmukaiset menettelyt, joilla arvioidaan oikeudenmukaisesti ja tehokkaasti, täyttävätkö pakolaiset ja siirtymään joutuneet henkilöt keskeiset vaatimukset korkeakouluihin, korkea-asteen jatkokoulutusohjelmiin hakemista tai työllistymismahdollisuuksien etsimistä varten, myös tapauksissa, joissa toisessa maassa hankittuja osittaisia opintoja, aiemmin hankittua osaamista tai tutkintoja ei voida osoittaa asiakirjojen avulla.

VIII artikla. Tietojen antaminen arviointia ja tunnustamista varten

1. Osapuolet perustavat läpinäkyvät järjestelmät alueellaan suoritettujen tutkintojen ja oppimistulosten kuvailemiseksi kaikilta osin.
2. Osapuolet ottavat käyttöönsä valtiosääntönsä, lainsäädäntönsä ja määräystensä tilanteen ja rakenteen sallimien mahdollisuuksien mukaan puolueettoman ja luotettavan järjestelmän korkeakoulujensa hyväksymistä, tunnustamista ja laadunvarmistusta varten edistääkseen luottamusta ja uskoa korkeakoulujärjestelmäänsä.
3. Osapuolet perustavat kansallisen tiedotuskeskuksen tai vastaavia yksiköitä ja ylläpitävät niitä tarjotakseen asianmukaista, täsmällistä ja ajantasaista tietoa korkeakoulujärjestelmästä.
4. Osapuolet kannustavat käyttämään teknologiaa, jonka avulla varmistetaan tietojen helppo saatavuus.
5. Osapuolet
 - a) tarjoavat luotettavaa ja täsmällistä tietoa korkeakoulujärjestelmistään, tutkinnoistaan, laadunvarmistuksestaan ja tutkintojen viitekehysistään, soveltuvin osin;
 - b) helpottavat muiden osapuolten korkeakoulujärjestelmiä, tutkintoja ja korkeakoulukelpoisuuden antavia tutkintoja koskevien täsmällisten tietojen levittämistä ja saatavuutta;
 - c) antavat tapauksen mukaan neuvoja ja tietoja tunnustamisasioista, kuten tutkintojen arvioinnin perusteista ja menettelyistä sekä hyviä tunnustamiskäytäntöjä käsittelevien aineistojen kehittämisestä, osapuolen lainsäädännön, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti; ja
 - d) varmistavat asianmukaisten tietojen antamisen kohtuullisessa ajassa korkeakoulujärjestelmäänsä kuuluvista oppilaitoksista ja näiden toteuttamista koulutusohjelmista tehdäkseen muiden osapuolten toimivaltaisille viranomaisille mahdolliseksi varmistaa, oikeuttaako näiden oppilaitosten antamien tutkintojen laatu

tunnustamiseen sen osapuolen maassa, jossa tunnustamista haetaan.

IX artikla. Hakemuksen arviointi

1. Ensisijainen vastuu asianmukaisten tietojen antamisesta on hakijalla, jonka on annettava nämä tiedot vilpittömässä mielessä.
2. Osapuolet varmistavat, että niiden koulutusjärjestelmään kuuluvat oppilaitokset antavat mahdollisuuksien mukaan, pyydettyäessä, kohtuullisessa ajassa ja maksutta asianmukaiset tiedot tutkinnon haltijalle tai sen osapuolen oppilaitokselle tai toimivaltaiselle tunnustamisviranomaiselle, jossa tunnustamista haetaan.
3. Osapuolet varmistavat, että tunnustamista varten arviointeja tekevä elin osoittaa ne syyt, joiden vuoksi hakemus ei täytä vaatimuksia, tai osoittaa, miltä osin on todettu olennaisia eroja.

X artikla. Tietojen antaminen toimivaltaisista tunnustamisviranomaisista

1. Kukin osapuoli tekee tämän yleissopimuksen tallettajalle virallisen ilmoituksen niistä toimivaltaisista viranomaisista, jotka tekevät tunnustamisasioita koskevia päätöksiä kyseisen osapuolen toimivalta-alueella.
2. Jos osapuolella on tunnustamisasioissa toimivaltaisia keskusviranomaisia, tämän yleissopimuksen määräykset sitovat niitä välittömästi, ja ne toteuttavat tarvittavat toimet varmistaakseen yleissopimuksen määräysten täytäntöönpanon kyseisen osapuolen toimivalta-alueella.
3. Jos toimivalta tunnustamisasioita koskevien päätösten tekemiseen on osapuolen hallinnollisilla yksiköillä, osapuoli toimittaa tallettajalle lyhyen ilmoituksen valtiosääntönsä tilanteesta tai rakenteesta allekirjoittaessaan yleissopimuksen tai tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa, ja sen jälkeen lyhyen ilmoituksen mahdollisista muutoksista. Tällaisissa tapauksissa kyseisten hallinnollisten yksiköiden toimivaltaiset tunnustamisviranomaiset toteuttavat osapuolen valtiosäännön tilanteen ja rakenteen sallimien mahdollisuuksien mukaan tarvittavat toimet varmistaakseen tämän yleissopimuksen määräysten täytäntöönpanon osapuolen toimivalta-alueella.
4. Jos toimivalta tunnustamisasioita koskevien päätösten tekemiseen on yksittäisillä korkeakouluilla tai muilla yksiköillä, osapuolen valtiosäännön tilanteen tai rakenteen mukaan osapuoli tai sen hallinnollinen yksikkö toimittaa tämän yleissopimuksen tekstin näille korkeakouluille tai yksiköille ja toteuttaa kaikki tarvittavat toimet kannustaakseen yleissopimuksen määräysten huomioon ottamiseen ja soveltamiseen myönteisellä tavalla.
5. Tämän artiklan 2, 3 ja 4 kohdan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin tästä yleissopimuksesta johtuviin osapuolten velvoitteisiin.

XI artikla. Lisävaatimukset otettaessa opiskelijoita korkea-asteen koulutusohjelmiin

1. Jos opiskelijaksi ottaminen yksittäisiin korkea-asteen koulutusohjelmiin edellyttää erityisvaatimusten täyttämistä yleisten kelpoisuusvaatimusten lisäksi, kyseisen osapuolen toimivaltaiset viranomaiset voivat asettaa toisen osapuolen maassa saatujen tutkintojen suorittaneille samat erityisvaatimukset tai arvioida, täyttävätkö toisen osapuolen maassa tutkinnon suorittaneet hakijat vastaavat vaatimukset.
2. Jos tutkinto antaa sen osapuolen maassa, jossa se on suoritettu, korkeakoulukelpoisuuden ainoastaan yhdistettynä lisätutkintoon, jota edellytetään ennalta tämän kelpoisuuden saamiseksi, muut osapuolet voivat asettaa kelpoisuuden edellytykseksi näiden vaatimusten täyttämisen tai tarjota vaihtoehtoa kyseisten lisävaatimusten täyttämiseksi omissa koulutusjärjestelmissään.
3. Vaikuttamatta IV artiklan määräysten soveltamiseen voidaan opiskelijaksi ottamista tiettyyn korkeakouluun tai tiettyyn korkeakoulun koulutusohjelmaan rajoittaa tai se voidaan tehdä valikoiden, oikeudenmukaisten ja läpinäkyvien määräysten mukaisesti.
4. Tämän artiklan 3 kohdan osalta opiskelijaksi ottamisen menettelyt on luotava siten, että varmistetaan ulkomaisten tutkintojen arviointi III artiklassa kuvattuja läpinäkyvyyden, oikeudenmukaisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita noudattaen.
5. Vaikuttamatta IV artiklan määräysten soveltamiseen voi opiskelijaksi ottaminen tiettyyn korkeakouluun perustua siihen edellytykseen, että tutkinnon haltija osoittaa riittävää kyseisen korkeakoulun opetuskielen tai -kielten taitoa tai muiden määriteltyjen kielten taitoa.
6. Korkea-asteen koulutusohjelmien opiskelijaksi ottamista varten osapuolet voivat asettaa edellytykseksi niiden toimivalta-alueella toimivien ulkomaisten oppilaitosten antamien tutkintojen tunnustamiselle sellaisia erityisvaatimuksia, joita on osapuolen tai sen hallinnollisen yksikön lainsäädännössä ja määräyksissä, tai näiden oppilaitosten alkuperämaana olevan osapuolen kanssa tehtyjä erityisiä sopimuksia.

V OSASTO. TÄYTÄNTÖÖNPANORAKENTEET JA YHTEISTYÖ

XII artikla. Täytäntöönpanorakenteet

Osapuolet sopivat panevansa tämän yleissopimuksen täytäntöön seuraavien avulla tai yhteistyössä seuraavien kanssa:

1. kansalliset täytäntöönpanorakenteet;
2. kansallisten täytäntöönpanorakenteiden verkostot;
3. akkreditoinnista, laadunvarmistuksesta, tutkintojen viitekehyksistä ja tutkintojen

tunnustamisesta vastaavat kansalliset, alueelliset ja maailmanlaajuiset organisaatiot;
4. osapuolten hallitustenvälinen kokous;
5. alueellisten tunnustamissopimusten komiteat.

XIII artikla. Kansalliset täytäntöönpanorakenteet

1. Korkeakoulututkintojen tunnustamisen helpottamiseksi osapuolet sitoutuvat panemaan tämän yleissopimuksen täytäntöön asianmukaisten organisaatioiden, kuten kansallisten tiedotuskeskusten tai vastaavien yksiköiden, avulla.
2. Kukin osapuoli ilmoittaa osapuolten hallitustenvälisen kokouksen sihteeristölle kansalliset täytäntöönpanorakenteensa ja niiden mahdolliset muutokset.
3. Kansallisten täytäntöönpanorakenteiden tulisi muodostaa verkostoja ja osallistua niihin aktiivisesti.

XIV artikla. Kansallisten täytäntöönpanorakenteiden verkostot

1. Osapuolten hallitustenvälisen kokouksen tuella muodostetaan osapuolten kansallisten täytäntöönpanorakenteiden verkostot, joiden avulla ylläpidetään tämän yleissopimuksen täytäntöönpanoa käytännössä ja avustetaan siinä.
2. Verkostot tarjoavat osapuolille pyynnöstä tietojenvaihtoa, valmiuksien kehittämistä ja teknistä tukea.
3. Verkostot pyrkivät vahvistamaan tämän yleissopimuksen mukaista alueidenvälistä yhteistyötä ja ylläpitävät yhteyksiä osapuolten hallitustenväliseen kokoukseen.
4. Osapuolet voivat osallistua olemassa oleviin alueellisten tunnustamissopimusten perusteella perustettuihin alueellisiin verkostoihin tai luoda uusia verkostoja. Osallistuminen olemassa oleviin alueellisiin verkostoihin edellyttää asianomaisten alueellisten tunnustamissopimusten komiteoiden suostumusta.

XV artikla. Osapuolten hallitustenvälinen kokous

1. Perustetaan osapuolten hallitustenvälinen kokous, jäljempänä "kokous".
2. Kokous koostuu kaikkien tämän yleissopimuksen osapuolten edustajista.
3. Sellaiset valtiot, jotka eivät ole tämän yleissopimuksen osapuolia, ja alueellisten tunnustamissopimusten komiteoiden päälliköt kutsutaan osallistumaan kokouksen istuntoihin tarkkailijoina.
4. Myös tarkoituksenmukaisten kansainvälisten ja alueellisten organisaatioiden edustajia sekä korkeakoulututkintojen tunnustamisen alalla toimivien valtion organisaatioiden ja muiden kuin valtion organisaatioiden edustajia voidaan kutsua osallistumaan kokouksen istuntoihin tarkkailijoina.

5. Kokous kokoontuu varsinaisiin istuntoihin vähintään joka toinen vuosi. Se voi kokoontua ylimääräisiin istuntoihin omalla päätöksellään tai vähintään yhden kolmasosan osapuolista pyytäessä kokoontumista. Kokouksella on istuntojen välistä toimintaa varten väliaikainen työohjelma. Kokous antaa kertomuksen kussakin UNESCO:n yleiskokouksen varsinaisessa istunnossa.
6. Kokous kokoontuu ensimmäisen kerran kahden vuoden kuluessa tämän yleissopimuksen voimaantulosta ja vahvistaa tällöin työjärjestyksensä.
7. Kokous edistää tämän yleissopimuksen soveltamista ja valvoo sen täytäntöönpanoa antamalla suosituksia, julistuksia, hyvien käytäntöjen malleja tai tarkoituksenmukaisia täydentäviä julkaisuja maailmanlaajuisesti tai alueiden välisellä tasolla.
8. Kokous voi antaa tämän yleissopimuksen osapuolille toimintaohjeita neuvotellen asiasta alueellisten tunnustamissopimusten komiteoiden kanssa.
9. Kokous tukee jatkotoimia, jotka liittyvät tämän yleissopimuksen täytäntöönpanon seurantaan UNESCO:n hallintoelimissä ja täytäntöönpanoa koskevien kertomusten antamiseen niille.
10. Kokous toimii yhteistyössä alueellisten tunnustamissopimusten komiteoiden kanssa UNESCO:n tuella.
11. Kokous varmistaa, että kokouksen ja alueellisten tunnustamissopimusten komiteoiden välillä käydään tarvittavaa tietojenvaihtoa.
12. Kokous tutkii tämän yleissopimuksen muutoksia koskevat luonnokset hyväksymistä varten 23 artiklan mukaisesti. Hyväksytyt muutokset eivät saa heikentää tässä yleissopimuksessa lausuttuja läpinäkyvän, oikeudenmukaisen, oikea-aikaisen ja syrjimättömän tunnustamisen periaatteita.
13. UNESCO:n pääjohtaja vastaa kokouksen sihteeristön palveluista. Sihteeristö valmistelee kokouksen asiakirjat, laatii sen istuntojen asialistan ja varmistaa sen päätösten täytäntöönpanon.

VI OSASTO. LOPPULAUSEKKEET

XVI artikla. Ratifioiminen tai hyväksyminen jäsenvaltioissa

1. UNESCO:n jäsenvaltiot ja Pyhä istuin ratifioivat tai hyväksyvät tämän yleissopimuksen valtiosääntönsä ja lainsäädäntönsä edellyttämiä menettelyjä noudattaen.
2. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan UNESCO:n pääjohtajan huostaan.

XVII artikla. Liittyminen

1. Tämä yleissopimus on avoinna liittymistä varten kaikille valtioille, jotka eivät ole UNESCO:n jäseniä mutta ovat Yhdistyneiden kansakuntien jäseniä ja jotka UNESCO:n yleiskokous on kutsunut liittymään yleissopimukseen.
2. Tämä yleissopimus on avoinna liittymistä varten myös sellaisille alueille, joilla on Yhdistyneiden kansakuntien tunnustama täydellinen sisäinen itsehallinto ja jotka ovat toimivaltaisia tämän yleissopimuksen sääntelemissä asioissa, muun muassa voivat tehdä niihin liittyviä valtiosopimuksia, mutta eivät ole vielä saavuttaneet täyttää itsenäisyyttä yleiskokouksen päätöslauselman 1514 (XV) mukaisesti.
3. Liittymiskirja talletetaan UNESCO:n pääjohtajan huostaan.

XVIII artikla. Voimaantulo

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua päivästä, jona kahdeskymmenes ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, mutta ainoastaan niiden osapuolten osalta, jotka ovat tallettaneet ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa kyseisenä päivänä tai ennen sitä.
2. Tämä yleissopimus tulee voimaan muiden osapuolten osalta kolmen kuukauden kuluttua ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta.

XIX artikla. Tämän yleissopimuksen osapuolten ja alueellisen tunnustamissopimusten sekä muiden valtiosopimusten osapuolten välinen suhde

1. Tämän yleissopimuksen ratifioiminen tai hyväksyminen tai siihen liittyminen ei edellytä minkään alueellisen tunnustamissopimuksen ratifioimista tai hyväksymistä tai sellaiseen liittymistä.
2. Tämän yleissopimuksen osapuolet
 - a) edistävät keskinäistä tukea tämän yleissopimuksen ja muiden sellaisten valtiosopimusten välillä, joiden osapuolina ne ovat, erityisesti alueellisten tunnustamissopimusten ollessa kyseessä; ja
 - b) ottavat huomioon tämän yleissopimuksen asianomaiset määräykset tulkitessaan ja soveltaessaan niitä alueellisia tunnustamissopimuksia, joiden osapuolina ne ovat, tai sitoutuessaan muihin kansainvälisiin velvoitteisiin.
3. Minkään tämän yleissopimuksen määräyksen ei tulkita muuttavan osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka johtuvat alueellisista tunnustamissopimuksista ja muista valtiosopimuksista, joiden osapuolina ne ovat.
4. Jotta varmistettaisiin johdonmukainen vuorovaikutus tämän yleissopimuksen,

alueellisten tunnustamissopimusten, muiden sovellettavien kahden- tai monenvälisten sopimusten ja muiden sellaisten olemassa olevien tai tulevien valtiosopimusten välillä, joiden osapuolena tämän yleissopimuksen osapuoli on tai joiden osapuoleksi se voi tulla, minkään tämän yleissopimuksen määräyksen ei katsota poikkeavan tunnustamisen kannalta edullisemmista määräyksistä, etenkin määräyksistä, jotka koskevat kansallisia tiedotuskeskuksia, verkostoja ja olennaisia eroja.

XX artikla. Liittovaltioiden tai muiden kuin yhtenäisvaltioiden valtiosääntöjärjestelmät

Koska kansainväliset sopimukset sitovat osapuolia yhdenvertaisesti riippumatta niiden valtiosääntöjärjestelmästä, niihin osapuoliin, joilla on liittovaltion tai muun kuin yhtenäisvaltion valtiosääntöjärjestelmä, sovelletaan seuraavia määräyksiä:

- a) jos tämän yleissopimuksen määräysten täytäntöönpano kuuluu liittovaltion lainsäädäntöelimen tai keskusvallan lainsäädäntöelimen oikeudelliseen toimivaltaan, liittohallituksella tai keskusvallan hallituksella on samat velvoitteet kuin niillä osapuolilla, jotka eivät ole liittovaltioita;
- b) jos tämän yleissopimuksen määräysten täytäntöönpano kuuluu sellaisten osapuolen hallinnollisten yksiköiden, kuten provinssien, osavaltioiden, maakuntien tai kantonien, toimivaltaan, joilla ei liittovaltion valtiosääntöjärjestelmässä ole velvollisuutta lainsäädäntötoimiin, liittohallitus ilmoittaa tarvittaessa hallinnollisten yksiköiden toimivaltaisille viranomaisille näistä määräyksistä ja antaa samalla suosituksensa niiden saattamiseksi osaksi hallinnollisten yksiköiden lainsäädäntöä.

XXI artikla. Irtisanominen

1. Tämän yleissopimuksen osapuoli voi milloin tahansa irtisanoa tämän yleissopimuksen.
2. Irtisanomisesta ilmoitetaan kirjallisesti asiakirjalla, joka talletetaan UNESCO:n pääjohtajan huostaan.
3. Irtisanominen tulee voimaan 12 kuukauden kuluttua irtisanomisasiakirjan vastaanottamisesta. Irtisanominen ei vaikuta millään tavoin tästä yleissopimuksesta johtuviin yleissopimuksen irtisanovan osapuolen velvoitteisiin, jotka sitovat sitä irtisanomisen voimaantulopäivään saakka.
4. Tämän yleissopimus ei vaikuta
 - a) aiemmin tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti tehtyihin tunnustamispäätöksiin;
 - b) tämän yleissopimuksen mukaisesti meneillään oleviin tunnustamisarviointeihin.

XXII artikla. Tallettajan tehtävät

UNESCO:n pääjohtaja tämän yleissopimuksen tallettajana ilmoittaa järjestön

jäsenvaltioille, XVII artiklassa tarkoitetuille valtioille, jotka eivät ole järjestön jäseniä, sekä Yhdistyneille kansakunnille

- a) kaikkien XVI ja XVII artiklassa tarkoitettujen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymisasiakirjojen tallettamisista;
- b) XXI artiklan mukaisista irtisanomisista;
- c) XXIII artiklan mukaisesti hyväksytyistä yleissopimuksen muutoksista ja niiden XXIII artiklan mukaisesti ehdotetuista voimaantulopäivistä.

XXIII artikla. Yleissopimuksen muuttaminen

1. Tämän yleissopimuksen osapuoli voi UNESCO:n pääjohtajalle osoitetulla kirjallisella ilmoituksella ehdottaa tämän yleissopimuksen muuttamista. Pääjohtaja antaa ilmoituksen tiedoksi kaikille osapuolille. Jos kuuden kuukauden kuluessa ilmoituksen tiedoksi antamisesta vähintään puolet yleissopimuksen osapuolista vastaa pyyntöön myöntävästi, pääjohtaja esittelee muutosehdotuksen seuraavalle osapuolten hallitustenvälisen kokouksen istunnolle keskusteltavaksi ja mahdollisesti hyväksyttäväksi.

2. Muutokset hyväksytään läsnä olevien ja äänestävien osapuolten kahden kolmasosan enemmistöllä.

3. Kun tämän yleissopimuksen muutokset on hyväksytty, ne toimitetaan osapuolille ratifioimista, hyväksymistä tai liittymistä varten.

4. Niiden osapuolten osalta, jotka ovat ratifioineet tai hyväksyneet tämän yleissopimuksen muutokset tai liittyneet niihin, muutokset tulevat voimaan kolmen kuukauden kuluttua päivästä, jona kaksi kolmasosaa osapuolista on tallettanut tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettut asiakirjat. Sen jälkeen kunkin sellaisen osapuolen osalta, joka ratifioi tai hyväksyy muutoksen tai liittyy siihen, kyseinen muutos tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua päivästä, jona kyseinen osapuoli on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

5. Jollei muuta aikomusta ole ilmaistu, valtio, joka tulee tämän yleissopimuksen osapuoleksi yleissopimuksen muutosten tultua voimaan tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti, katsotaan

- a) siten muutetun yleissopimuksen osapuoleksi; ja
- b) muuttamattoman yleissopimuksen osapuoleksi suhteessa sellaiseen osapuoleen jota muutokset eivät sido.

XXIV artikla. Kirjaaminen Yhdistyneissä kansakunnissa

Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti tämä yleissopimus kirjataan Yhdistyneiden kansakuntien sihteeristössä UNESCO:n pääjohtajan pyynnöstä.

XXV artikla. Todistusvoimaiset tekstit

Tämä yleissopimus on tehty arabian, englannin, espanjan, kiinan, ranskan ja venäjän kielellä, kaikkien kuuden tekstin ollessa yhtä todistusvoimaiset.

LIITE / LIITTEET